

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 55 DESEMBRE 2006

EL TEMA

El turó dels Guíxols i el port, patrimoni a recuperar

LA RECERCA

Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu

L'ARXIU

Carrer de l'arquitecte Rafael Masó

SERVEI D'EDUCACIÓ

Els nens no ploren

EN AQUEST NÚMERO...

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 55 DESEMBRE 2006

EDITORIAL 3

- PATRIMONI GUIXOLENC (EL TURÓ DELS GUÍXOLS I EL PORT). Àngel Jiménez

L'ARXIU 4

- ELS NOSTRES CARRERS: CARRER DE L'ARQUITECTE RAFAEL MASÓ. Àngel Jiménez
- NOTÍCIES DE L'ARXIU

LA RECERCA 8

- 1936. LA REPRESSIÓ REPUBLICANA A SANT FELIU DE GUÍXOLS. Àngel Jiménez
- LES VELLES GLÒRIES DE L'ATENEU DEPORTIU. Gerard Busot

EL PATRIMONI 16

- FOTÒGRAFS GUIXOLENCs. LA POSTGUERRA. Agustí Roldós i Soler

EL MUSEU 20

- CONSTRUCCIÓ I ARQUEOLOGIA. Jordi Colomeda
- JOAN MARAGALL PER L'ARDENYA. Genís Cano i Soler
- NOTÍCIES DEL MUSEU
- DARRERES DONACIONS AL MUSEU

EL TEMA 28

- **EL TURÓ DELS GUÍXOLS I EL PORT, PATRIMONI DEVALUAT**
Ardenya, Patrimoni i Natura
SOS Empordanet
Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques Gironines
Arxiu Municipal
Junta Tècnica del Museu d'Història

SERVEI D'EDUCACIÓ 33

- ELS NENS NO PLOREN. Xavier Sala Cervós
- UN CURS PLE DE CANVIS PER A QUI? Mestres del CEIP Ardenya
- 25 ANYS DEL CEIP L'ESTACIÓ. Professorat del CEIP L'Estació
- NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

LA BIBLIOTECA 42

- LES DONACIONS A LA BIBLIOTECA. DAVID HERNÁNDEZ
- NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
- DARRERES DONACIONS A LA BIBLIOTECA
- NOVETATS EDITORIALS DE LA BIBLIOTECA

DIRECTORI 51

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

EDICIÓ

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Cm. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

GERARD BUSSOT, AGUSTÍ ROLDÓS, JORDI COLOMEDA,
GENÍS CANO, ARDENYA, PATRIMONI I NATURA,
SOS EMPORDANET, ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL FERROCARRIL
DE LES COMARQUES GIRONINES, ARXIU MUNICIPAL,
JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU D'HISTÒRIA, XAVIER SALA,
MESTRES DEL CEIP ARDENYA, PROFESSORAT DEL CEIP L'ESTACIÓ

Foto de la portada

L'EDIFICI I APARCAMENT DEL JA CADUC
EDIFICI DEL CLUB NÀUTIC
(MHSPG)

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

PALAHÍ ARTS GRÀFIQUES

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.611-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny,
fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda,
emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap
mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia)
sense autorització prèvia de l'autor i editor.

Patrimoni guixolenc (el turó dels Guíxols i el port)

A la presentació de les jornades d'homenatge a Lluís Esteva que portaven per títol "Construcció i arqueologia urbana", Elena Esteva va destacar la importància del projecte cultural i patrimonial que compta amb el suport de diverses entitats locals i comarcals, i que contempla la conservació i museïtzació de l'edifici del "tinglado" del port i del turó dels Guíxols. Amb aquest projecte pretenem recuperar la cova de sant Feliu, l'antic port medieval, fer visible i visitable el poblat ibèric que donà origen a la nostra història i donar a conèixer la història del port comercial i del tren.

Lluís Esteva, en el seu moment, ja va denunciar públicament el disbarat que s'hi volia fer -i que finalment s'hi va construir a pesar de les denúncies-. Ens referim, és clar, a la construcció del Club Nàutic incrustat al turó ibèric que dóna nom a la ciutat.

Actualment tenim l'ocasió de rectificar aquell greu error i crear en aquest indret uns espais culturals dignes dels ciutadans i de tots aquells que el visitin.

El turó dels Guíxols s'ha de recuperar integralment, el dalt i tot el redós. I al port ha d'haver-hi

un centre que difongui la història del port comercial i la del tren que hi circulava.

El tema és tan urgent que en aquesta publicació ocupa un paper central.

De les denúncies de Lluís Esteva fins avui han passat més de trenta anys, i voldríem tenir raons sòlides per a no haver de continuar pensant que, de llavors ençà, res no ha canviat pel que fa a la destrucció del patrimoni. El paisatge és qualitat de vida, i ja hauríem d'haver après a valorar el nostre entorn per alliberar-lo d'aquesta immensa llosa del ciment que avança imparable. Ens agradaria que alguna cosa canviés a favor de l'interès humà col·lectiu, de manera que ens qüestionés la convicció que, en democràcia, podem canviar els governs però no podem canviar el poder, sobretot l'econòmic.

Hi ha altres temes importants que cal recordar aquí, encara que sigui de forma breu. Em refereixo a la commemoració del setantè aniversari de l'inici de la Guerra Civil i de la violència que va desencadenar.

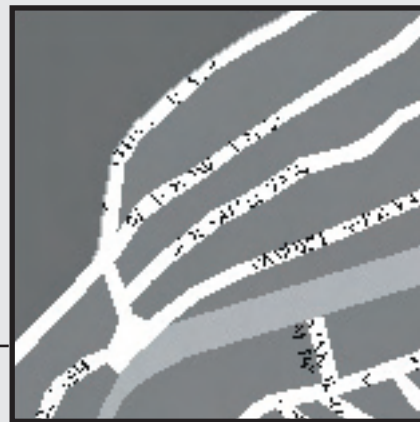
D'altra banda, ha començat l'any Masó (setembre 2006-2007) i cal dir-ne alguna cosa des de Sant Feliu. D'entrada, però, destaquem la urgència d'intervenir d'alguna manera en la conservació del xalet Casas, una obra molt important de l'arquitecte gironí.

Àngel Jiménez

Coordinador de L'ARJAU

ELS NOSTRES CARRERS

Carrer de l'arquitecte Rafael Masó

Entre el carrer Anselm Claver i la plaça -aleshores- de la Constitució, l'any 1915 hi havia el famós casal del segle XVIII que pertanyia a la família Barraquer. Doncs bé, aquell any s'encarregaren a Masó les obres de reforma de l'habitatge, que més tard va ser enderrocat per construir-hi l'actual mercat cobert, obra de l'arquitecte municipal Joan Bordàs i Salellas (1929).

El 23 de març de 1922, Simó Miranda i Franch, com a delegat de la Caixa de Pensions, s'adreçà a l'Ajuntament per demanar permís o llicència per a edificar un edifici de nova planta al carrer Major cantonada rambla Vidal, segons el projecte que presentava signat per l'arquitecte Rafael Masó. Després de l'informe tècnic favorable emès per l'arquitecte municipal Joan Bordàs, es començaren les obres d'un edifici de planta bai-

Des d'aquest humil racó de L'ARJAU volem també contribuir a la difusió de l'obra de l'arquitecte gironí, ara que se celebra l'any Masó. Hi afegirem un granet de sorra si donem a conèixer als nostres lectors les obres que l'arquitecte va realitzar a Sant Feliu.

Ja fa uns quants anys que es va atorgar el nom de l'arquitecte Rafael Masó al carrer o vial que mena al xalet aïllat de can Casas, situat a prop -i un xic més enllà- de la Creu de Sant Pol, arran de l'antiga via del tren. Lògicament es va escollir aquest camí perquè és el que porta a la casa que s'hi féu construir el polític i industrial guixolenc Joan Casas i Arxer (1839-1923)¹. El primer projecte de Masó era del 1914, i el mateix any es va redactar el definitiu per començar immediatament les obres, que no acabaren fins a l'estiu de 1916. Aquesta casa, de

planta baixa i planta pis, segons el llibre de Tarrús i Comadira² -que recull el *Catàleg del patrimoni arquitectònic i elements d'interès històric i artístic* que el ple de l'Ajuntament va aprovar el 27 d'abril de l'any 2000-, "[...] és un dels exemples més elaborats de l'arquitectura domèstica de Rafael Masó i a la vegada representativa, plena de referències clàssiques que Masó les entén lligades a la terra i a la tradició del país que arrenca de la casa romana, lluny de qualsevol preocupació academicista". D'aquí el color groc "...com una mata de ginesta entre els pins i sobre el mar...", etc. No en farem tota la descripció, que poden trobar perfectament a l'esmentat llibre. Aquí tan sols lamentem que no s'intervinguí més, privadament i públicament, en la conservació de tan bell edifici, digne de ser visitat en tots els itineraris culturals i recorreguts arquitectònics que es realitzin a la ciutat.

L'arquitecte Rafael Masó.

ELS NOSTRES CARRERS

xa i pis destinat a les oficines de l'entitat i a la biblioteca. L'edifici es bastí entre el 1923 i 1924. "L'edifici té un interès especial perquè és la primera obra de nova planta en què apareix un to alhora modern i tradicional, on la tradició catalana es converteix en el punt de referència per sobre de la modernitat de l'arquitectura centre-europea que fins ara planejava en els seus edificis, en l'intent de refondre-la en un llenguatge contemporani....

Casal dels Barraquer (ACA).

Actualment, l'edifici es conserva amb algunes modificacions a la façana (s'ha eliminat la porta del carrer Major i s'ha substituït per una arcada com les existents). Els interiors han desaparegut totalment³".

A mesura que els visitants de la platja de Sant Pol eren més nombrosos, la construcció d'un restaurant que els facilités l'estada als banys i a la platja durant tot el dia era aconsellable. Així, el 1929 es va construir el restaurant, annex a l'establiment dels Banys de Sant Pol, on Rafael Masó va mostrar una altra seva habilitat, la de decorador.

Una nit d'hivern de 1935, fortuïtament, es calà foc en aquella terrassa -Masó ja era mort⁴. L'arquitecte Folguera va ser l'encarregat de bastir-hi, al mateix emplaçament i amb l'estil i decoració que inspirava la urbanització de S'Agaró, l'actual Taverna del Mar, que s'inaugurà el diumenge 19 de juliol de 1936, el mateix dia que començava la nostra guerra.

Més enllà del pràcticament desaparegut rierol Segueró que desguassa a llevant de la platja guixolenc de Sant Pol, comença la urbanització esmentada de S'Agaró, que pertany ja al municipi de Platja d'Aro.

Finalment, l'any 1934 Masó encara va actuar a Sant Feliu, intervenint a la casa Perdrieux (1892) -després Sibils- del passeig del Mar cantonada carrer de Sant Pere. A la vella casa del mestre

d'obres Pere Pascual i Baguer, s'hi feren obres de reforma i ampliació segons projecte de Rafael Masó que afectaven l'edifici per la banda del carrer de Sant Joan. Actualment, sembla que han desaparegut, aquelles reformes.

ÀNGEL JIMÉNEZ
Arxiu Municipal

1. JIMÉNEZ, A. "Inicis del catalanisme guixolenc. El Centre Català (1901-1904)", dins El catalanisme conservador. Girona: Quaderns del cercle, 1996.

2. TARRÚS, J.; COMADIRA, N. RAFAEL MASÓ. Arquitecte noucentista. Barcelona: Lunverg Editors, 1996.

3. Op. cit. (1996). Les cites, però, les agafem del *Catàleg del patrimoni...* (2000).

4. Morí el 13 de juliol de 1935.

Caixa de Pensions.

Xalet Casas (Fot. Agustí Roldós).

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

Veredicte de la Beca d'Investigació Lluís Esteva, atorgada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols en la seva quarta edició

D'acord amb el que estableixen les bases de la Beca d'Investigació Lluís Esteva que des de fa uns anys atorga l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols amb una dotació de 6.000 euros, amb data 27 d'octubre el jurat n'ha concedit el premi corresponent a la quarta edició a Jordi Reynés i López, de Torroella de Montgrí, pel projecte presentat: "Guerra a Sant Feliu de Guíxols i a la vall d'Aro de l'època moderna (mitjan segle XVII – inici segle XVIII)".

Jordi Reynés és llicenciat en Història Moderna per la Universitat de Girona, i autor del llibre *Guerra al Baix Empordà de l'època moderna* (2001), i ha estat també guanyador de la novena edició del Premi Pere Lloberas d'Investigació (1997) convocat per l'Ajuntament de la Bisbal d'Empordà.

L'objectiu de la seva recerca presentada enguany és el de contribuir a l'esclariment de l'impacte social, polític i econòmic que tingueren diferents conflictes bèl·lics en la societat guixolenc i de la vall d'Aro de mitjan segle XVII fins a l'inici del segle XVIII: guerra dels Segadors (1640), revolta dels Barretins (1687-1689), les guerres contra França (1689-1697) i la guerra de Successió (1705-1714).

Després de mostrar l'interès i el buit històric que hi ha en la nostra història, pel que fa a aquest tema, el guanyador de l'edició de la quarta beca planteja unes hipòtesis de treball i la metodologia, que basarà en tota la documentació que hi pugui haver en els arxius locals, comarcals, provincials, l'Arxiu Corona d'Aragó, l'Arxiu Nacional de Catalunya i el Service Historique de l'Armée de Terre (Vincennes, París).

Un nou llibre de fotografies de Sant Feliu

La ciutat compta amb un nou llibre de fotografies, *Sant Feliu de Guíxols. Pinzellades, fantasies i membrances*. El seu autor és l'Agustí Roldós i Soler, un investigador de la fotografia es amb experiència i bon gust a l'hora d'editar imatges que, ara, ens ha tornat a sorprendre. El llibre s'estructura amb la

combinació de textos –amb una seixantena d'articles– i imatges –cent setanta-cinc fotografies– que il·luminen el text. I la prosa contextualitza el lirisme de les fotografies. De fet, tal com diu el títol, són pinzellades de vida, d'esdeveniments curiosos, polítics o religiosos, festes populars i vells costums. La fotografia, a més de ser art i document històric, és llenguatge que ens comunica un missatge de fàcil lectura i de lliure interpretació.

Ara sabem que la imatge fotogràfica, a més d'estar al servei de la història, pot tenir efectes saludables per a la nostra memòria personal i col·lectiva. Una fotografia, amb tots els seus límits de fixació de l'instant, pot ajudar-nos a recuperar memòria i, per tant, a conèixer la nostra identitat i proporcionar moments de felicitat.

Tampoc no es tracta de desvetllar la nostàlgia d'un poble que ja no és com havia estat. Ni molt menys. Sinó d'estimular la imaginació per construir un futur millor i més agradable per a tots. Perquè la comunicació visual, sustentada en la imatge, també forma part del nostre patrimoni històric i cultural, que ens interpel·la. Per tot això i per moltes coses més, és important que es vagin divulgant aquests valuosos documents, que cada cop són més investigats. L'Agustí Roldós té la rara virtut de la paciència per anar afinant amb rigor tots els factors que enriqueixen la fotografia: l'autor, l'editor, l'any, etc.

Ingrés del fons documental de John Langdon-Davies

El passat mes de setembre va ingressar el fons documental de John Langdon-Davies gràcies a la generositat de la seva vídua Patrícia Langdon-Davies i als seus lligams amb la ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Aquest polifacètic escriptor i periodista es va significar, entre altres aspectes, pel seu compromís amb la causa de la República i per la seva admiració per Catalunya i la seva cultura.

Retrat de John Langdon-Davies assegut a la terrassa del Chic Bar a principi de l'any 1954. (AMSFG. Fons John Langdon-Davies).

El fons abasta principalment els seus documents de treball, que van originar llibres i articles, com també reculls de premsa i de correspondència que hi fan referència. També hi ha documentació de caire més personal, referent a la seva activitat política i a les seves aficions. El fons abasta també un important nombre de fotografies, tant familiars com referents a les seves activitats professionals; per exemple la seva participació en mítings i actes diversos. Cal remarcar les fotografies que enviava com a corresponsal als diferents diaris pels quals va treballar i també les que distribuïa el Comissariat de Propaganda de Generalitat de Catalunya amb motiu de les seves campanyes de sensibilització durant la Guerra Civil.

En l'actualitat s'està finalitzant l'inventari del fons i el recompte de fotografies, per procedir, a continuació, a la signatura d'un document per formalitzar l'ingrés a l'Arxiu Municipal. Properament, a L'ARJAU es donarà notícia d'aquests fets i s'oferirà una descripció més detallada del fons.

Digitalització de l'hemeroteca de l'Arxiu Municipal

L'hemeroteca de l'Arxiu Municipal comprèn més d'una vintena de publicacions periòdiques, majorment setmanaris, amb capçaleres com *El Bajo Ampurdán*, *El Eco Guixolense*, *La Lealtad*, *Ciutat Nova*, *El Programa*, *Acción*

Social Obrera, *L'Avi Muné*, *La Costa Brava* o *Àncora*, entre altres. Constitueix una de les seccions més consultades de l'Arxiu, atès el seu abast cronològic, des de 1885 fins a l'actualitat, i la diversitat d'informacions que, lògicament, la premsa ofereix als investigadors. És principalment per aquesta raó que enguany s'han digitalitzat 48 volums, que corresponen aproximadament al 50% del volum total. L'any vinent es tractaran els volums restants.

Aquesta nova eina permet:

- La consulta i la localització de la informació per mitjà d'un cercador.
- L'obtenció de còpies dels diaris, tant en suport digital com en suport paper.
- La difusió, en un futur, de l'hemeroteca per mitjà de la pàgina web de l'Ajuntament.
- La conservació del material original.

Així, doncs, aquesta inversió s'ha fet per aconseguir una notable millora del servei que l'Arxiu Municipal ofereix als usuaris.

NOTA: Per manca d'espai en aquest L'ARJAU 55, deixem de publicar-hi les donacions que s'han produït del mes de juny ençà, que constaran en el proper número.

Milicians durant la incautació de la seu del Rotary Club a Barcelona l'any 1936. (AMSFG. Fons John Langdon-Davies).

1936. La repressió republicana a Sant Feliu de Guíxols

ÀNGEL JIMÉNEZ

En les jornades del GREF sobre l'Església i el franquisme, entre altres temes, es va parlar també de la repressió republicana. I L'ARJAU número 51 se'n féu ressò. Aquest any es compleixen setanta anys d'aquells fets luctuosos. Pensem que val la pena reflexionar-hi.

Una data fatídica en la història de Sant Feliu: la nit del 30 / matinalada del 31 d'octubre de 1936.

La matinalada del 31 d'octubre de 1936 ha esdevingut per als guixolencs una data commemorativa molt dolorosa, per uns esdeveniments que mai no s'havien

d'haver produït. Aquella matinala-

da varen ser assassinades vuit persones innocents, veïnes de Sant Feliu de Guíxols.

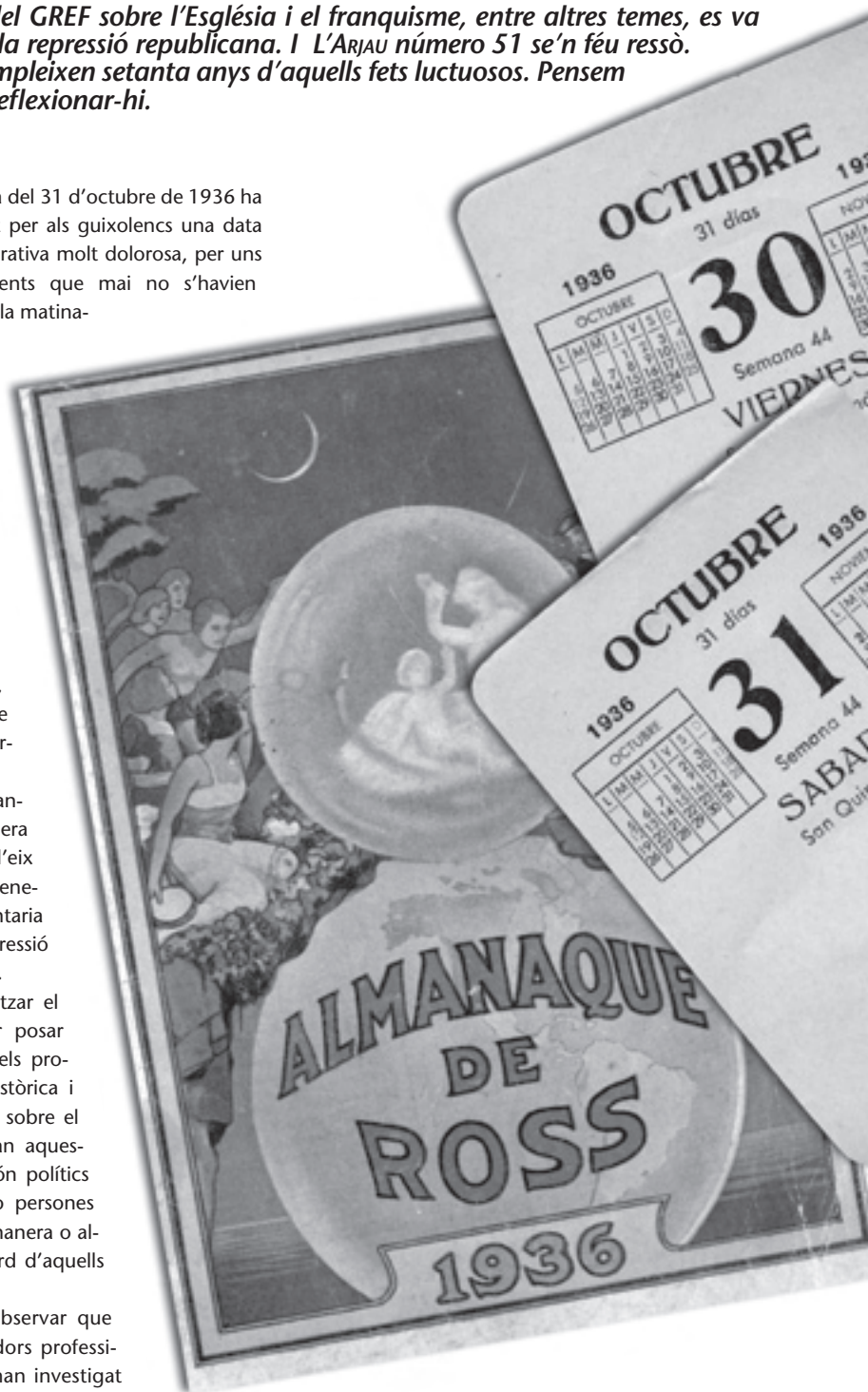
D'un fet històric tan lamentable, els ideòlegs del franquisme i del post-franquisme n'han fet un argument llancívol per a justificar el que era i és injustificable, esgrimint una idea que ara els revisionistes tornen a utilitzar.

Durant dècades el franquisme en va fer bandera i ho va convertir en l'eix central de la Causa General, en què es fonamentaria la "croada" i una repressió revengista i inhumana.

I avui es torna a utilitzar el mateix argument per posar traves i impedir tots els projectes de memòria històrica i els treballs de recerca sobre el franquisme. Els qui fan aquesta tasca revisionista són polítics interessats, ideòlegs o persones que se senten d'una manera o altra afectades pel record d'aquells esdeveniments.

En canvi, és curiós observar que han estat els historiadors professionals els qui primer han investigat

1. *La repressió a la guerra i a la post-guerra del Maresme (1936-1945).* Barcelona: Abadia de Montserrat, 1983.

la repressió republicana durant els anys de la Guerra Civil a través de l'anàlisi de les fonts primàries, com és el cas de Josep M. Solé Sabaté i Joan Villarroya¹. Durant els primers anys de la dècada dels vuitanta, n'han fet objecte de la seva recerca.

I els historiadors confirmen així, sobre una base d'estudi rigorosa –i a Sant Feliu ho vam fer l'any 1995 amb la publicació d'un llibre de la Guerra Civil–, que certament a la rereguarda republicana es varen cometre excessos de tota mena. I, a la nostra ciutat, hi varen ser assassinades diverses persones en una sola nit, la del 30 d'octubre de 1936.

Però els historiadors van més enllà de la simple constatació, descripció i relació de les víctimes de la repressió republicana, i n'han estudiat el context i les causes.

I el primer que cal assenyalar és que el factor inicial desencadenant de la violència va ser el cop d'estat militar en contra d'un govern democràtic, legalment constituït. Un aixecament militar que comptava amb el suport de diverses institucions de poder, que s'havia estat preparant des de l'inici de la Segona República, i que desencadenà una guerra civil.

Un altre factor que s'ha de tenir en compte és que

A l'esquerra, mossèn Sants Boada (Sant Feliu de Guíxols, 1875-1936).

Al costat d'aquestes línies, recordatori del funeral de Mn. Sants i de les altres víctimes de la repressió republicana (1939).

les autoritats republicanes legítimes, tant la Generalitat com l'Ajuntament guixolenc, varen fer tots els possibles per contrarestar o anul·lar aquella violència espontània que generava la repressió dels militars i el pànic que originà el bombardeig de Roses per part del *Canarias*.

Les persones concretes que, malauradament, esdevingueren objecte de les ires d'algun sector de la població es veien perjudicades per les institucions o partits als quals teòricament pertanyien, els quals secularment havien estat lligats a les estructures de poder –CEDA, sistema eclesial, etc.–, motiu pel qual se'ls feia responsables de la violència i mort que desencadenava l'exèrcit franquista.

Cap d'aquests factors històrics no justifica en absolut els atropellaments que es van fer contra els béns i les persones de Sant Feliu de Guíxols pel sol fet de ser considerades com d'ordre. Varen ser víctimes de moltes i complexes circumstàncies que els historiadors tenen l'obligació d'analitzar.

Tots, tant morts innocents com assassins, varen ser víctimes d'una mateixa guerra provocada.

ÀNGEL JIMÉNEZ

Arxiu Municipal

Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu

Èxode professional dels seus jugadors a la dècada dels anys vint

GERARD BUSSOT I LIÑÓN

Parlar de futbol en general, i més concretament de l'història esportiva de l'Ateneu Deportiu F.C. de Sant Feliu, he de reconèixer que no és pas el meu fort. Existeixen nombrosos articles publicats al llarg de la seva trajectòria esportiva que han anat donant informació puntual de la seva activitat d'ençà de l'any 1913, data en què varen tenir lloc els primers partits d'aquest club. Altres han realitzat estudis exhaustius de la seva singladura com a entitat esportiva, des del vessant històric i també des del periodístic, com és el cas de Josep Muñoz i Ayats, Josep Serrats i Arnau i Jordi Sunyer i Capella.

En canvi, sí que conec i he pogut estudiar el tarannà social i esportiu d'aquell estol de jugadors de la dècada dels anys vint que, llorejats per l'obtenció de la victòria de quatre campionats provincials consecutius entre 1918-22, i posteriorment del campionat de Catalunya de segona categoria l'any 1922, es varen convertir en el punt de mira dels equippers o teams nacionals de primera fila.

Equip de l'Ateneu Deportiu. Fotografia realitzada entre els anys 1918, moment en què Florença es va fer càrrec de la porteria, i darreries de 1921, any en què Frederic Charles partiria cap a fer el servei militar. (Col·lecció Santiago Casagran Corominas).

Curiosament, però, i pel que sembla desprendre's dels articles esportius de l'època, l'Ateneu Deportiu –com a equip i en el sentit literal de formació esportiva, disciplinada i d'ordre tàctic– no existia per cap banda a l'inici de la temporada 1921-22. Ho supliria, això sí, tot i que no sempre solia ésser així, amb la qualitat individual, la companyonia i l'interès que mostraven els seus jugadors.

De fet, podríem dir, sense equivocar-nos gaire, que aquell equip era un fidel reflex de la societat del moment.

Aquella mateixa temporada, les files de l'Ateneu varen quedar delmades en ser cridats a files i destinats a la campanya del Rif (Marroc) els millors elements de la seva davantera: Venanci Soler “Nanci”, en Frederic Charles i en Climent Sánchez.¹

Tanmateix, la greu crisi econòmica que travessava la nostra població, amb més de mil tres-cents obrers

sense feina, i tan sols uns pocs centenars de treballadors que podien “privilegiadament” laborar mitja setmana, va motivar una evident i comprensible desil·lusió dels aficionats cap al futbol. Això es traduí ràpidament en una passivitat i un decaïment de l'interès esportiu i, consegüentment, del necessari suport del poble guixolenc cap al seu primer equip.

Per acabar d'adobar-ho, les reconegudes banques locals Romaguera, propietat d'Antoni Romaguera i Noallas, i el Banco del Ampurdà, propietat de la família Girbau, es declararen en suspensió de pagaments, fet que afectà no tan sols els industrials surotapers, sinó també la majoria de germandats de socors mutus, entitats

locals recreatives i esportives, com també moltes famílies obreres de la població. No és d'estranyar, doncs, que l'Ateneu Deportiu passés de patir reiterades i estrepitoses derrotes esportives –precisament

1. Mesos després s'incorporarien a l'aquartament de Dar Quebdani, en Conrad Portas, en Josep Lluhi i en Pere Buxó.

L'Ateneu Deportivo –com a equip i en el sentit literal de formació esportiva– no existia per cap banda a l'inici de la temporada 1921-22

l'equip que figurava, aleshores, com a tricampió provincial– a no presentar-se ni als partits oficials, de manera que cedí els punts sense jugar.

El mes de gener de 1922, l'Ateneu era el darrer classificat de la lligueta del seu grup, amb tan sols un punt al seu favor². L'equip guixolenc havia hagut d'incorporar, a corre-cuita, tres nous jugadors per cobrir aquelles importants baixes: Pere Buxó, Francesc Carreró i Lluís Esteva. Tot i la manca de compenetració i entrenament dels guixolencs, la befa i menyspreu que els va fer un setmanari figuerenc poc abans que l'equip s'enfrontés a la U. D. Figueres va motivar la resurrecció d'un equip abocat irremeiablement al fracàs. El 29 de gener de 1922 els guixolencs els endossaren cinc gols als figuerencs en el seu propi camp; naixia d'aquest fet una remuntada històrica d'una lliga que els portaria a guanyar –amb molt de treball, certes crítiques i també de vegades mal joc– el quart títol consecutiu del campionat provincial.

• L'ATENEU DEPORTIU GUANYADOR DEL CAMPIONAT DE CATALUNYA DE SEGONA CATEGORIA

“¿És possible que un equip que avui dia compta amb una línia davantera que no arriba a entendre's,

i amb dos mitjos que en lloc d'ajudar al de davant «s'estorben», puguin guanyar algun patit?”, –es preguntava incrèdul l'articulista del setmanari local *Avi Muné* el mes de maig de 1922–. “¿És possible que aquest equip arribi a assolir el títol suprem de campió de Catalunya de segona categoria, contra un Sabadell potent i entrenat?”.

Sens dubte, l'escepticisme regnava entre els aficionats guixolencs que, de fet, veien com un títol de categoria superior s'havia resistit, any rere any, en les tres confrontacions anteriors entre l'Ateneu Deportivo i l'Andreuenc, el Martinenc i el Samboià.

El partit realitzat contra el FC Barcelona –campió de Catalunya i també d'Espanya– dues setmanes abans de jugar la final amb l'Atlètic de Sabadell, amb una contundent derrota dels guixolencs per sis gols a un,

va fer preveure una altra calamitosa desfeta; i més quan el seu líder Conrad Portas no tingué un dels seus millors dies esportius. “Jornades com aquestes –puntualitzava l'esmentat setmanari local– convenien moltíssim al nostre futbol i als nostres jugadors”.

De fet, comparant la diferència entre uns i altres jugadors, evidentment els guixolencs no estaven a l'altura dels semiprofessionals del Barcelona. L'Ateneu desconeixia pràcticament, per manca de tàctica i regulars entrenaments, les jugades de cap a pilota parada; tampoc els seus jugadors no treien prou bé la pilota controlada de la zona del mig camp, quan els seus rivals els pressionaven a banda i banda del terreny. Però això només era un problema de la categoria d'equips on militaven, on uns i altres feien –amb més o menys encert– el que podien a les seves respectives lligues. ¿Per què, doncs, no aprofitar la lliçó apresada d'aquell partit amb el FC Barcelona, i posar els mètodes corresponents per superar un Atlètic de Sabadell que ja assaboria el títol de campió de Catalunya?

“Voler és poder, simpàtics atletes del Deportivo”, re-sava un titular de la premsa guixolenc, amb relació al partit contra els sabadellencs. El cert és que l'Ateneu Deportivo, format pels Florenza, Canal, Portas, Casagran, Palahí (I), Palahí (II), Carreró, Pey, Lluhi,

Sobre aquestes línies, carnet del jugador de l'Ateneu Deportivo Manel Estrada, per a la temporada 1926-27. (Col·lecció Albert Estrada).

A l'esquerra, els jugadors guixolencs Josep Fàbregas “Nicola” i Joaquim Gimbernà “Gim”, fotografiats a l'Havana (Cuba) el 22 de novembre de 1925, quan militaven a l'Sport Club Catalunya. (Col·lecció: Carme Gimbernà Barnet).

². A les darreries del mes de gener de 1922, la classificació del grup en què participava l'Ateneu Deportivo estava distribuïda de la següent manera: Girona, 7 punts; Portbou, 5; U.D. Figueres, 4; Blanes, 3; i Ateneu Deportivo de Sant Feliu, 1 punt.

Buxó i Feliu, amb la baixa a darrera hora del jove Lluís Esteva, que havia fet una de les temporades més reeixides de la seva carrera esportiva, va poder guanyar aquell campionat al camp del F. C. Barcelona.³ Tal vegada havien après que mai no es pot donar per perdut un partit abans de jugar-lo. En canvi, la ciutat de Sabadell feia setmanes que festejava un títol que no tenia encara a la butxaca. Fins i tot les medalles d'or que els jugadors guixolencs varen rebre com a campions d'aquell torneig, les havia regalat amb anterioritat a la federació catalana de futbol un joier sabadellenc convençut de la victòria del seu equip.⁴

• ÈXODE DE JUGADORS GUIXOLENCS CAP A ALTRES CLUBS DE FUTBOL

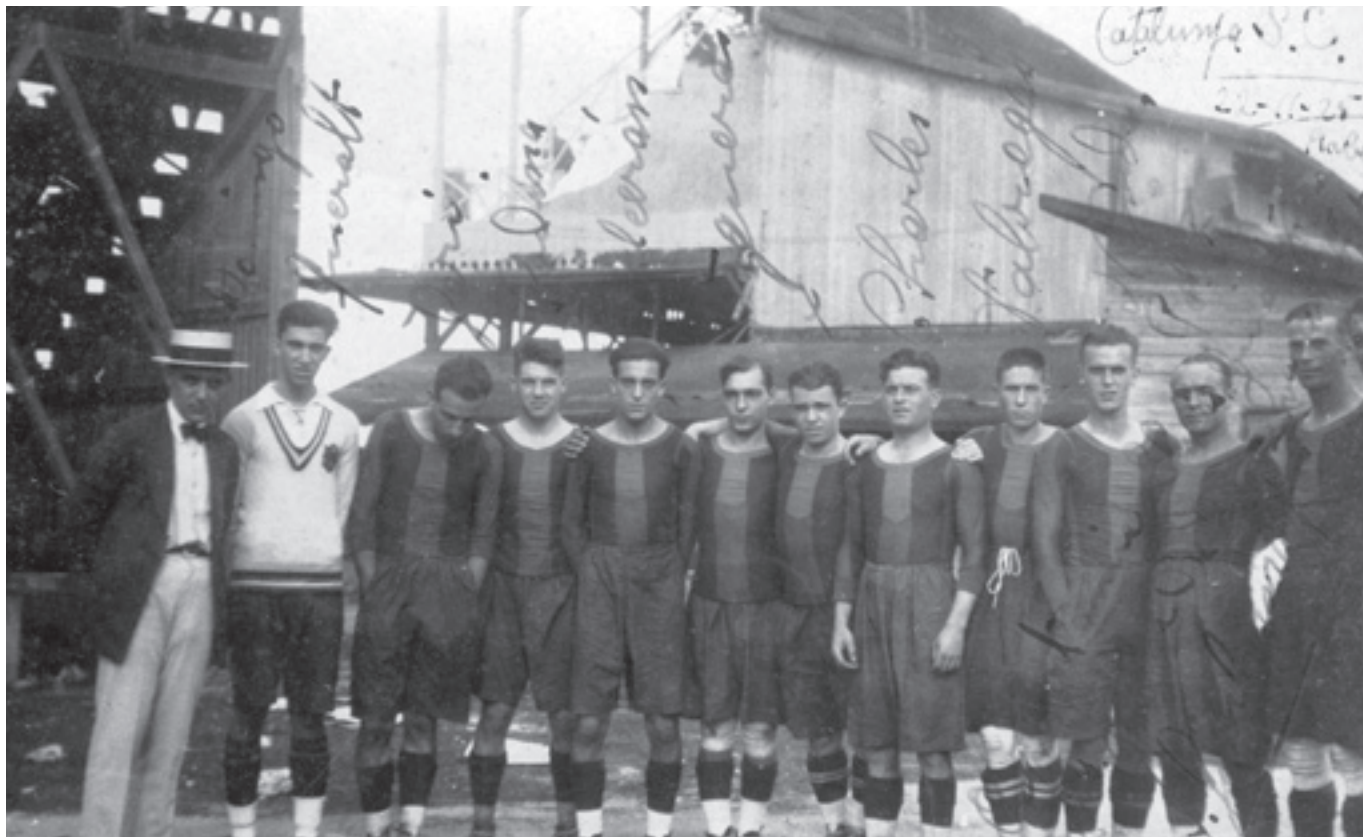
La consecució d'aquest campionat de Catalunya de segona categoria va propiciar que la major part de jugadors de l'Ateneu fitxessin, per a la propera temporada, per clubs de categories superiors. Tot i això, calia finalitzar els compromisos oficials del club fins a l'acabament del calendari futbolístic, de manera que es presenciaren des d'aleshores uns partits on l'apatia i la manca d'il·lusió d'alguns jugadors contagiaren pràcticament tot l'equip: *"En ninguna línea de l'Ateneu, salvando al guardameta Lázaro, vimos compenetración; los defensas Portas y Canals estuvieron sencillamente calamitosos..."*, *"Palahí (!) i Casagran son muchachos de voluntad que aguantan bastante, pero deben tener más cuidado en pasar raso. Los defensas Portas y Canals, muy mal; Portas en vez de progresar hace lo contrario, y Canals ya no puede dar más de sí:*

*no hay compenetración entre ellos. ¿Por culpa de quién? Canals es el capitán del equipo y a él toca dirigir las operaciones del campo. De Lázaro en la puerta sólo cabe decir que para todo lo posible"*⁵.

Aquell mateix mes de juliol, Joan Pey va marxar contractat al Granollers, Josep Fàbregas "Nicola" al Mataró Deportiu, i Juanico retornà al Reial Club Deportiu Espanyol, després d'haver estat cedit una temporada a l'Ateneu. En canvi, el cas de Llätzer "Lázaro" Florenza, fitxat per l'Iluro de Mataró, va portar apassionades i agres discussions entre els aficionats ganxons. El porter deportivista havia esdevingut tota una personalitat futbolística a Sant Feliu i província, per la seva qualitat i seguretat sota els pals. D'aquest fet no n'hi havia dubte i, amb els anys, quan Florenza deixà el Mataró, fitxà per l'Europa de primera divisió i, més tard, pel R.C.D. Espanyol, se'l designaria com el porter més capacitat, després de Ricardo Zamora, per defensar la porteria de l'equip nacional espanyol. Doncs bé, el bo d'en Llätzer, que vivia al carrer de Campaneria, va haver de suportar tot tipus de retrets i d'improperis dels seus propis conciutadans. En el seu darrer partit defensant els colors de l'Ateneu (agost de 1922), va rebre uns efusius aplaudiments d'una part del públic guixolenc, no per haver ajudat a guanyar el seu equip per tres gols a un, davant l'Atlètic –a la notícia de l'època no s'especifica de quin Atlètic es tracta–, sinó per haver encaixat l'únic gol del seu rival. Es demostrava d'aquesta manera l'oposició ferma al fitxatge de Florenza pel Mataró, menyspreant les pretensions ben lícites de superació esportives i econòmiques d'aquell jugador local.

Sota aquestes línies, equip de l'Sport Club Catalunya a l'Havana (22-11-1925). El primer per l'esquerra, amb barret, és el jugador de Sant Feliu Josep Domingo. Al centre de la fotografia, s'hi pot veure Joaquim Gimbernat, setè per l'esquerra, Frederic Charles, vuitè, i Josep Fàbregas "Nicola", novè. (Col·lecció: Carme Gimbernat Barnet).

A l'altra pàgina, formació de l'Ateneu Deportiu després de la marxa dels seus primers jugadors a les lligues nacionals i provincials. El porter Manel Soler substituï Llätzer Florenza, després d'una breu estada d'Estàno. Fotografia realitzada entre finals d'agost de 1922, data en què Florenza marxà a Mataró, i desembre de 1923, quan Conrad Portas va incorporar-se al servei militar. (Col·lecció: Santiago Casagran - Maria Teresa Carreró).

La marxa d'aquests carismàtics jugadors va permetre que joves del planter, com Gimbernat, Miró, Coll, Romaguera, Estrada, Llavà, Nadal, Soler o Dausà, poguessin demostrar les seves qualitats tècniques al costat de jugadors més experimentats, com Casagran, els germans Joan i Martí Palahí o Francesc Carreró.

La temporada següent acabaria de fer estralls entre les files ateneistes, en incorporar-se a l'exèrcit d'Àfrica els jugadors Portas i Buxó, que no tornarien a jugar amb l'Ateneu Deportiu, amb el reforç dels també llicenciats Frederic Charles i Venanci Soler "Nanci", fins a començament de l'any 1925. Tanmateix, aquella temporada futbolística finiria amb un èxode generalitzat de la major part de jugadors guixolencs, la qual cosa, sens dubte, seria una circumstància afegida a la problemàtica generalitzada del futbol local.

• JUGADORS GUIXOLENCs CONTRACTATS A LES LLIGUES NACIONALS I ESTRANGERES

A l'inici de la temporada 1925-26 l'Ateneu Deportiu havia reforçat amb el millor dels seus jugadors la lliga espanyola, tant de primera com de segona categoria: Llätzer Florenza, el porter del qual acabem de parlar (l'Iluro de Mataró, C. D. Europa i R. C. D. Espanyol); Joan Palahí, inicialment també a les files de l'Iluro de Mataró, va passar a jugar al Melilla F. C., després al Cartagena F. C., i més tard al Real Murcia, club en què se'l va considerar –i actualment encara se l'hi considera, segons un recent llibre oficial

d'aquest club– com un dels grans jugadors del Real Murcia de tots els temps. Palahí encara fitxaria pel València C. F., però l'inici de la Guerra Civil el 1936 estroncava una de les carreres més prometedores del futbol estatal.

En Conrad Portas esdevindria un cas especial. Dotat d'unes condicions físiques i tècniques envejables – malgrat algunes crítiques poc constructives en l'àmbit local–, seria seleccionat l'any 1922 com a únic defensa esquerre regional per representar la selecció provincial de Girona, en un partit celebrat contra la de Barcelona. Aquest esportista guixolenc se situaria en poc temps a l'elit del futbol nacional; festejat pel F. C. Barcelona, es decidí finalment per l'Espanyol, club en què demostraria la seva excepcional vàlua. Company del llegendari Ricardo Zamora, en Portas es convertiria en internacional amb la selecció absoluta d'Espanya, enfrontant-se a Suïssa el 1927 a Santander, i a la d'Itàlia, a Gijón l'any següent.

Segons la premsa de l'època, Conrad Portas formaria part de la millor defensa del moment del futbol espanyol, conjuntament amb el lateral dret Ricardo Saprissa, jugador nascut a El Salvador però d'origen català, i el porter Ricardo Zamora.

A les files del R. C. D. Espanyol també hi figurà durant unes quantes temporades en Manel Estrada, màxim goleador en la primera volta de la lliga del campionat de Catalunya (1926-27), i que anteriorment havia jugat amb el F. C. Barcelona. Pel fet de ser nét de Pere Màrtir Estrada i Cama, industrial suer, alcalde de Sant Feliu al segle XIX, i propietari del famós xalet de les Punxes de la platja de Sant Pol, convertiria aquest privilegiat indret de la badia gui-

3. A la mitja part s'hi havia arribat amb el resultat d'Atlètic de Sabadell 1, Ateneu Deportiu 0. Fou durant la segona part quan l'Ateneu va capgirar el partit; primerament per la seguretat de la seva defensa i garantia en la porteria, amb un Llätzer Florenza que ho aturà tot, i després amb l'arribada dels gols d'en Pey i d'en Lluhi, aquest darrer a tres minuts del final.

4. Les medalles commemoratives del campionat de Catalunya de segona categoria varen ésser exposades la setmana de l'11 de novembre de 1922 als magatzems Ararà de la rambla Vidal. Es dona el cas que la major part de jugadors que reberen aquesta distinció, per circumstàncies personals o familiars, o se la varen vendre per subsistir durant la Guerra Civil i postguerra, o l'extraviaren al llarg dels anys. Actualment només la família del jugador Francesc Carreró conserva tan alta distinció.

5. Setmanari *Palmarium*, 23-07-1922 i 30-07-1922.

La temporada 1925-26 l'Ateneu Deportivo havia reforçat amb el millor dels seus jugadors la lliga espanyola, tant de primera com de segona categoria

xolenca, durant l'època estival, en un improvisat escenari de futbol platja. Les vacances que passaven a l'esmentat xalet els llegendaris futbolistes del Barça, com el porter hongarès Frank Platko i el seu capità Josep Samitier, companys d'equip de Manel Estrada, varen fer encuriosir força els guixolencs que, tarda darrere tarda, peregrinaven cap a Sant Pol per veure els seus ídols futbolístics.

Altres jugadors guixolencs varen jugar en categories superiors de la província de Girona, com fou el cas d'en Lluís Feliu, àlies "Titots"⁶, i en Venanci Soler "Nanci", a les files de la U. D. Girona. Ara bé, en Joan Tibau, tal vegada el jugador més preuat i recordat en els difícils moments que travessava l'Ateneu Deportivo a l'inici de la dècada dels anys vint, seria el primer jugador que traspassaria les nostres fronteres: primer amb la seva domiciliació a Épernay (França), on militaria en el Racing Club Épernay d'aquella capital (1921), i més tard formant part d'un club de la lliga belga (1925).

Sens dubte, l'Ateneu Deportivo havia pagat un preu molt alt amb la consecució del campionat de Catalunya de segona categoria, després del qual es produí la pèrdua dels seus carismàtics jugadors. Però això no finiria aquí.

Part d'aquella fornada de joves jugadors que havien substituït els campions catalans s'embrancharen en noves fites esportives lluny de la seva població. El mes d'agost de 1925, en Benet Miró i en Josep Fàbregas "Nicola", seguint els passos iniciats pels jugadors guixolencs Josep Lluhí i Josep Domingo, que jugaven en clubs de la lliga cubana, s'embarcaren a Barcelona en el transatlàntic *P. de Satrústegui*, contractats pels equips de futbol Fortuna i Sport Club Catalunya de l'Havana.

Un mes després ho farien Frederic Charles i Joaquim Gimbernà, que varen ser fitxats també per l'Sport Club Catalunya de l'Havana, en què romandrien uns quants anys. En Gimbernà, que comptava aleshores disset anys i que hom coneixia popularment com "Gim", en retornar de Cuba el 1927 jugaria a les files del CEIDA de Sant Feliu (1928), a les del Casal d'Esports (1933) i a les del primer equip del C. F. València (1933-34), per finalitzar el 1935 a l'equip francès U. S. Raveloise.

A les portes d'encetar-se l'any 2007, i en el seu mes de juny, s'acomplirà el vuitanta-cinquè aniversari de la consecució del campionat de Catalunya de segona

Sota aquestes línies, Conrad Portas cedint defensivament la pilota a Ricardo Zamora durant el partit jugat entre el F. C. Barcelona i l'Espanyol, el 12 de desembre de 1926. (Col·lecció Joan Portas Pedrola).

na divisió, la distinció futbolística més important que hagi aconseguit, fins a la data, cap equip de futbol guixolenc. Tanmateix, d'aquella gesta realitzada per tot aquell estol de joves jugadors ganxons, amb una mitjana d'edat de 20'18 anys,⁷ avui gairebé no se'n recorda ningú.

Dissortadament, alguns d'ells no varen tornar a residir a Sant Feliu després de fitxar per clubs forasters, (Pey, Florenza, Lluhí, "Nanci" o "Nicola"), tot i que guardaren una estreta relació i estima cap a la nostra ciutat, els seus familiars i amics. Això ho he pogut contrastar personalment en localitzar esposes—nonagenàries i eixerides, encara de bon veure, i conversar com Joana Pedrola, vídua de Conrad Portas o Dolors Sureda, de Lluís Feliu—, fills i néts d'aquelles velles glòries de l'Ateneu Deportiu, per redactar aquest article: Mataró, Barcelona, Granollers, Manresa o Girona. No cal dir que els que es quedaren a Sant Feliu tingueren sempre l'aurèola de campions que mai els va abandonar.

Uns i altres continuaren el seu camí, primer esportiu i més tard laboral: Llätzer Florenza (1904-1982), comerciant de pesca salada a Mataró; Daniel Canal (1892-1946), dependent de la cooperativa de consum Sants Boada i més tard xofer a Sant Feliu; Conrad Portas (1902-1987), funcionari de la Diputació de Barcelona a la ciutat comtal; Josep Casagran (1899-1977), esparter i dependent de la casa Ararà de Sant Feliu; els germans Martí Palahí (1905-1987) i Joan Palahí (1906-1946), empleats en el negoci familiar de la fàbrica local de gas Palahí i Cia.; Francesc Carreró (1903-1983), industrial surer en l'especialitat d'aglomerat al carrer Pecher; Joan Pey (1901-

1965), treballador siderúrgic a la fàbrica Botey de Granollers; Josep Lluhí (1902 - ?), administratiu, del qual només sabem que es va casar a Girona l'any 1927; Pere Buxó (1901-1994), dedicat professionalment a l'art de la pesca; Lluís Feliu (1905-1985) perit industrial de la Delegació d'Indústria de Girona i cofundador de l'empresa familiar Comercial Elèctrica Girona; Lluís Esteva (1906-1994), mestre i investigador, arxiver i director del museu municipal; Manel Estrada (1906-1996), intendent mercantil i funcionari del Ministeri d'Economia de la Generalitat; Frederic Charles (1900-1978), treballador de la indústria surera local; Joaquim Gimbernat (1908-1970), administratiu i empleat del sector turístic que, amb el temps, esdevindria un actiu sindicalista local afiliat a la CNT.

No voldria deixar de constatar tots aquells jugadors que, a mitjan dècada dels anys vint, defensaren la samarreta guixolenc en substitució d'aquelles velles glòries. Vagi també per ells aquest record: Estañó, Romaní, Sureda, Salvadó, Soler, Coll, Romaguera, Miró, Prujà, Dalmau, Pujol, Joanet, Gispert, Serra, Albó, Colomer i els germans Maurez.

GERARD BUSSOT

Investigador

AGRAÏMENTS:

Albert Estrada Planella, família Conchillo-Palahí, Carme Palahí Fuertes, família Esteva-Massaguer, Carme Gimbernat Barnet, Josep Buxó Marull, família Feliu-Sureda, família Portas-Pedrola, Olga Pey Rufí, Maria i Maria Teresa Carreró, família Florenza-Serra, Santiago Casagran i Fina Ribot, família Rocosa-Canal, Paco Molinas Oliu.

DOCUMENTACIÓ CONSULTADA:

Arxiu parroquial (llibres de baptismes, esposoris i òbits).

Arxiu històric municipal (Padrons municipals 1924, 1930, 1940, 1950. Hemeroteca: Llibre d'Or del Futbol Català (1927). Setmanaris *Avi Muné*, *Palmarium*, *Àncora*.

Fonts orals i arxius familiars.

A l'esquerra, Ricardo Zamora amb els guixolencs Conrad Portas i Manel Estrada al camp del Valladolid, el mes de març de 1928. (Col·lecció Albert Estrada Planella).

Sobre aquestes línies, anvers i revers de la medalla d'or commemorativa del campionat de Catalunya de segona categoria.

6. Lluís Feliu seria l'únic dels jugadors de l'Ateneu Deportiu que no rebria la medalla del campionat de Catalunya de segona categoria, tot hi reclamant-la diverses vegades. El seu fitxatge per l'U.D. Girona el mateix mes de la victòria a Barcelona, va provocar a la Junta de l'Ateneu el primer rebuig a la possibilitat que els jugadors campions guixolencs deixessin l'equip.

7. El jugador més veterà comptava trenta anys (Daniel Canal), mentre que els més joves en tenien setze (Joan Palahí i Lluís Esteva).

Les velles glòries

Ateneu Deportiu de Sant Feliu de Guíxols

Equip de la temporada del 1922.
Campionat de Catalunya II Categoria.

Florenza

Canal

Portas

Casagran

M. Palahí

J. Palahí

Carreró

Pey

Lluhí

Buxó

Feliu

Esteva

Conrad Portas cedint defensivament
la pilota a Ricardo Zamora durant el
partit jugat entre el F. C. Barcelona i
l'Espanyol, el 12 de desembre de 1926.
(Col·lecció Joan Portas Pedrola).

"Les velles glòries de l'Ateneu Deportiu. Èxode professional dels seus jugadors a la dècada dels anys vint".
Bussot, G. L'Arjau, 55, Ajuntament de Sant Feliu de Guixols, 2006. Procedència: Carme Palahi Fortes.

Obsequio de los Chocolates EDUARDO PÍ a cangear por 40 tikets

Drets, d'esquerra a dreta: CARRERÓ, SÁNCHEZ, SUREDA, SOLER "NANCI", LLUHÍ, PALAHÍ II, CASAGRAN I DALMAU. Agenollats: PORTAS, SOLER I CANAL

CAMPIONS DEL CAMPIONAT DE FUTBOL DE CATALUNYA II CATEGORIA (1922)

Equip que va presentar l'Ateneu Deportiu a Barcelona (9-VII-1922).

Drets, d'esquerra a dreta: Florenza, Pey, Lluhí, Carreró, Portas, Buxó, M. Palahí i Canal.
Asseguts: J. Palahí, Feliu i Casagran. Fotografia apareguda a la premsa barcelonina
l'endemà del matx (foto: Gaspar).

TETRACAMPIONS PROVINCIALS (1918-1922)

Equip de l'Ateneu Deportiu que va guanyar quatre campionats provincials consecutius (any 1920).

Drets, d'esquerra a dreta: Charles, Portas, Casagran, Soler "Nanci", Lluhí, Pey, La Rosa i Canal.
Agenollats: Feliu, Fàbregas "Nicola", Florenza i J. Palahí.

Fotògrafs guixolencs. La postguerra (1939-1959)

AGUSTÍ ROLDÓS I SOLER

De la mateixa manera que va passar amb una gran part d'oficis i activitats d'aquella època, la guerra civil del 1936 va trasbalsar igualment el món de la fotografia, i malmenà o arruinà vides, carreres i treballs de la majoria dels seus professionals. Per acabar-ho d'adobar, l'aïllament i l'embarg internacional que patí el nostre país als anys posteriors a la contesa, va ocasionar l'exhauriment dels aparells fotogràfics i dels materials i productes de laboratori, ja que n'hi havia una gran part que eren importats de l'estranger.

Retrat de Joan Sabater Casanovas.

Així doncs, i com succeïa amb molts altres articles de necessitat, l'única manera d'obtenir-los era mitjançant el contraban i l'estraperlo, amb continus i molestos desplaçaments a Figueres o a Barcelona, aleshores els principals centres d'entrada de material fotogràfic al nostre país.

Com a resultat de les penúries esmentades, al començament dels anys quaranta es va reprendre una especialització oblidada feia molts anys: la dels *fotominateurs* –o fotògrafs ambulants–, els quals, dalt d'una bicicleta, amb la càmera a coll i un petit laboratori portàtil a l'esquena, anaven pels mercats i les fires, on feien fotos de carnets, i a les festes dels pobles, en què la gent solia estar de gresca i no es mirava prim si hom gastava un duro de més. Fou també en aquella època quan alguns fotògrafs barcelonins solien venir a Sant Feliu per fotografiar casaments, bateigs o esdeveniments ciutadans o populars. Entre d'altres, podem fer esment de Foto Alonso, Fenoll-Pradas Hnos., Fotofilm Barcino, Foto Casas, García, J. Zamorano, etc.

Tanmateix, com que les desgràcies mai no vénen soles, hom pot afegir que l'escassa premsa llavors existent era controlada fèrriment pel nou règim, i que les comptades insercions gràfiques eren encarregades a fotògrafs oficials de provada lleialtat, la qual cosa va deixar molts professionals en una situació gairebé desesperada.

De mica en mica, però, aquesta situació tan nefasta va començar a canviar una vegada iniciada la dècada dels anys cinquanta, sobretot a causa de l'arribada del turisme estranger a la costa catalana. Foren, aquells, els anys de les fotos fetes a peu de platja i dels laboratoris d'estar per casa instal·lats a qualsevol racó dels domicilis particulars.

D'altra banda, a causa de la gradual desaparició del bloqueig comercial, els materials i productes fotogràfics van tornar a omplir a poc a poc els prestat-

ges dels comerços, alhora que arribaven les primeres imatges en color, las quals arraconarien les de blanc i negre en pocs anys. Al mateix temps, noves cases editores de targetes postals –ara ja d'abast regional o nacional– inundaven amb els seus productes les noves botigues de fotografia, les quals naixien com bolets per tots i cadascun dels racons de la costa. Tanmateix, no tot era de color rosa: l'aparició del fotomaton, una màquina que podia fer les fotografies de carnet a l'instant i per un preu rebentat, afegida a l'alt preu que requerien els nous sistemes de revelat, va deixar moltes de les antigues galeries en una situació molt precària. Això va provocar que, en pocs anys, les que havien sobreviscut es convertissin en simples intermediàries dels grans laboratoris, i es veiessin obligades –gairebé com a únic recurs– a especialitzar-se a fer reportatges de casaments, bateigs o comunions.

• FOTÒGRAFS PROFESSIONALS GUIXOLENCS MÉS REPRESENTATIU D'AQUELLA ÈPOCA:

RICARD PLA

En el decurs d'aquests anys heroics de la fotografia, Sant Feliu comptava amb un nombre molt petit de galeries, entre les quals destacava per damunt de la resta la d'un personatge entranyable i molt popular: el "NO-DO", simpàtic apel·latiu amb el qual es coneixia Ricard Pla i Maranges.

Pla, nascut a Girona, estava casat amb Salvadora Fortià, també fotògrafa per afeció. En el transcurs dels anys trenta, i també durant i després de la Guerra Civil, van treballar plegats, fent de *minutiers* –o fotògrafs ambulants– a Girona, ciutat on solien acudir als mercats i a la devesa per fotografiar preferentment soldats i minyones. Tot d'una plegat –n'ignoro els motius–, l'any 1949 es van traslladar a Sant Feliu per continuar l'antiga galeria de can Manetes, al carrer de la Rutlla, núm. 21 (mentrestant, la nova

1. Dades obtingudes dels padrons municipals, llibres parroquials i setmanari *Ancora*. AMSFG.

galeria Manetes de la família Costa s'havia traslladat al carrer de la Creu'), i l'any següent n'obriren una de nova al carrer Especiers, núm. 10, sota el nom de Foto Mercurio. Aquesta última galeria era botiga, estudi i habitatge, tot alhora.

Si hom repassa el setmanari *Àncora*, llegim que el dia 9 de juliol de 1953 Pla demanava a l'Ajuntament que fos regulat l'exercici de la professió de fotògraf ambulant, i ensems proposava la concessió de patents o permisos durant els tres mesos d'estiu, a raó de 500 pessetes cadascun d'ells. Finalment, el 2 de juny de 1955, l'Ajuntament acordà concedir-li la corresponent llicència per a fer de fotògraf ambulant, en exclusiva i durant el tres mesos d'estiu, a la zona dels jardins municipals i als voltants de la platja.

Moltes persones encara recordaran Pla i la seva dona mentre fotografiaven els primers turistes a la platja, i els corresponents tiquets que els lliuraven per poder recollir les imatges a la seva botiga unes hores més tard; i també la seva enorme humanitat, quan acudia incansable a tots i cadascun dels esdeveniments polítics o socials d'aquells dies, molts dels quals van acabar immortalitzats a les pàgines del setmanari *Àncora* o a la premsa provincial.

Persona de gran bonhomia, ocurrent i amb un notable sentit de l'humor, d'ell se n'expliquen a cabassos, com per exemple aquesta anècdota tan formidable: en certa ocasió va fer publicar a la premsa la seva pròpia esquela, amb el propòsit d'enganyar un petit creditor.

Ricard Pla, inconfusible amb la càmera penjada al coll, fotografiat al passeig del Mar per Jordi Rabell, el mes de març de 1964.

1. Vegeu el meu article dedicat a la galeria de can Manetes, dins L'ARJAU, núm. 52, novembre 2005.

JOAN SABATER

Joan Sabater i Casanovas (Sant Feliu 27-3-1880 – 7-5-1962) va fundar a la nostra ciutat la fàbrica de xocolates Regina l'any 1925, la qual estava situada al carrer del Mall, i anteriorment havia estat un dels membres fundadors de la companyia surotapera La Suberina, S.A. (1917), i també copropietari de l'empresa Vinter, dedicada a la comercialització del cafè procedent de Puerto Rico². L'any 1913 fou nomenat president de l'Ateneu Social, entitat que havia estat fundada uns anys abans per Mn. Sants Boada.

Sabater, a més a més de desenvolupar les activitats esmentades, fou des de la seva primera joventut un gran afeccionat a la fotografia, fet que, finalment, el decidí a continuar la galeria de Ricard Mur, situada al carrer Major, núm. 36, quan aquest conegut fotògraf guixolenc va morir l'any 1939. El preu de la compra fou de 4.000 pessetes. El mes de maig de 1941 va traslladar la galeria als baixos del carrer Girona, núm. 1, i a partir de llavors es va dedicar preferentment a fer retrats d'estudi, i també, però només durant els primers anys d'exercici, a editar targetes postal de la nostra ciutat. Així doncs, Sabater és l'autor i l'editor

A dalt, una de les targetes postal editades per Joan Sabater als anys quaranta del segle passat; en aquest cas, una vista general de la badia guixolenc.

A sota, Joan Sabater va captar de forma esplèndida els efectes de la nevada del 27 de gener de 1947. Col. Fina Mallof.

². Bussot, Gerard. *Indústries, comerços i serveis, Sant Feliu de Guíxols (1800-1930)*. El Carrilet Edicions, 2002.

d'una sèrie de targetes postal de Sant Feliu, numerades. Igualment és l'autor d'una sèrie de 4 fotografies de Platja d'Aro, amb una panoràmica d'aquesta població, fetes des del puig S'Agoita i editades com a targetes postal l'any 1945.

LLUÍS SABATER

Lluís Sabater i Janer (Sant Feliu 1920–2003) va continuar la galeria retratista del seu pare, Joan, al carrer de Girona, núm. 1, fins a la seva jubilació. Tenia una rara habilitat per il·luminar les ampliacions amb aquarel·la, mentre que la seva germana Maria ho feia amb pastel.

PERE PEREFERRER I COLOMER

Tenia una botigueta al carrer Sant Ramon, núm. 23, anomenada Foto Club, que va inaugurar el mes de maig de 1957, on, a més de vendre bacallà i carbó, revelava fotografies dels reportatges que ell mateix feia de casaments, comunions i festes particulars.

ELS GERMANS OLIVERAS

Tenien una botiga a la rambla Vidal, cantonada amb el carrer Jacint Verdaguer, dedicada a la venda de quincalla, vidre, ferreteria, adrogueria i d'altres estris per a la llar, però al començament dels anys cinquanta, a poc a poc, hi varen incorporar material fotogràfic i es van convertir en el primer comerç dedicat a la venda d'aquest tipus de producte a Sant Feliu. Sembla ser que també es dedicaven a fer reportatges fotogràfics, amb un tal Roncero de fotògraf.

JAUME VIVES

Era fill del propietari de can Mapa, Josep Maria Vives, i havia fet de fotògraf professional a Torroella de Montgrí abans d'instal·lar-se a la nostra ciutat als anys quaranta. Tenia la galeria situada al mateix comerç que el seu pare tenia a la rambla Vidal, núm. 9. Al mateix temps que feia retrats i reportatges de

casaments i bateigs, participà en diversos certàmens fotogràfics durant els anys cinquanta, en els quals aconseguí guanyar diversos premis. El 22 de març de 1952 va oferir una sessió de diapositives i una conferència sobre el món de la fotografia al local del Centre Excursionista Montclar.

Nota.- En la present relació de fotògrafs professionals de la postguerra, no hi faig constar la galeria de can Manetes (propietat de la família Costa) ni la de Fèlix Romaní –totes dues encara plenament actives en aquella època–, ja que les vaig estudiar separatament en els números 52 i 53 de L'Arjau, respectivament.

Al final dels anys cinquanta, apareixeria a la nostra ciutat una nova fornada de fotògrafs professionals (Fèlix Palet, Jaume Cervera, els germans Llorca, etc.), alhora que començava una nova època de la fotografia. Aquesta etapa, però, mereix un estudi apart.

AGUSTÍ ROLDÓS

Investigador

A dalt, els meus avis Joan Soler i Joaquim Cruz, retratats per fotògraf guixolenc Pere Ferrer Colomer, a la dècada dels anys cinquanta.

A sota, Ricard Pla va fotografiar aquesta festa infantil –segurament un sant o un aniversari– l'any 1954. Al fons de tot, hi apareixem la meua mare i jo.

FE D'ERRATES

Per un problema informàtic, no aparegué sencer el primer paràgraf del text que l'Agustí Roldós va dedicar a "Fèlix Romaní, fotògraf i editor de postals" a L'ARJAU 54. El text que hi falta és el següent:

FOTÒGRAFS GUIXOLENC

Les grans afeccions de Romaní foren el futbol, el teatre i la fotografia. Pel que fa al futbol, de jove jugà de porter amb els equips de futbol de l'Ateneu Deportivo (1921) i Guíxols Sport (1923). L'afecció pel teatre el portà a ser un dels fundadors de la companyia guixolenc d'aficionats Foc Nou, el mes de febrer de 1935, en la qual feia de traspunt. Als anys cinquanta va col·laborar amb els grups teatrals Esbart Artístic de la Delegación Local de Educación Popular, Grup Escènic del C. E. Montclar i Agrupació Romea, com a director artístic i traspunt, a més d'encarregar-se de fer els decorats en moltes de les obres representades.

Ara bé, la gran passió de Romaní fou la fotografia, fins al punt de convertir-se en fotògraf professional al final dels anys vint, feina que, a partir de llavors, compartiria amb la de dependent. A tal fi, convertí una estança del seu domicili al carrer Sant Domènec en un petit estudi retratista. També provà fortuna com a editor de targetes postal amb una col·lecció de vistes de Sant Feliu i rodalies, formada per un total de 69 imatges (com a mínim), editades entre 1928 i 1936, i d'altres de soltes, sense numerar, en les quals no consta ni el nom de l'editor ni el del fotògraf –tot i que sabem que ell en fou l'autor–.

La redacció

Construcció i arqueologia

JORDI COLOMEDA

La Jornada d'Homenatge a Lluís Esteva i Cruaños del dia 30 de setembre ha esdevingut un espai de trobada, de diàleg i d'intercanvi útil per als professionals de la construcció, els arqueòlegs i l'administració.

Díptic de difusió de la Jornada d'Homenatge a Lluís Esteva i Cruaños.

• L'ARQUEOLOGIA PREVENTIVA

L'arqueologia estudia les restes materials dels nostres avantpassats. En àmbits urbans, pobles i ciutats, es fa molt més complex l'estudi arqueològic per l'activitat dinàmica, de creixement i canvi continu, de les poblacions.

L'objectiu de l'arqueologia preventiva és l'anticipació a qualsevol activitat que potencialment pugui fer perdre informació arqueològica. Normalment es tracta d'activitats cons-

tructives que comporten moviments de terres i que poden afectar jaciments coneguts o zones en les quals hi ha la sospita que s'hi poden trobar restes arqueològiques. Tant si es tracta d'obra pública com de promoció immobiliària privada, hem d'intentar que la seva realització no comporti una pèrdua d'informació important; al contrari, ha de ser el moment que ens permeti obtenir més informació sobre el nostre passat, sobre aquelles persones que han viscut en el mateix indret que nosaltres però en un temps diferent. La manera de portar a terme aquesta arqueologia preventiva és, fonamentalment, efectuar una excavació arqueològica prèvia a la realització de l'obra, o bé fer un seguiment arqueològic de les obres en tot el procés de remoció de terres o que pugui afectar elements arqueològics coneguts.

Estem en un territori ric en restes arqueològiques, ocupat de forma més o menys permanent des d'època ibèrica i fins als nostres dies. Estem també en un indret que presenta un important creixement urbanístic, una important activitat constructiva, i es fa necessari compaginar i fer compatible els lògics creixement i renovació arquitectònica de la ciutat amb l'herència cultural i històrica de la població. Augmentar el coneixement que una població

té de si mateixa i tenir referents físics com els que proporciona l'arqueologia és molt important per a l'autoestima col·lectiva i ens permet revalorar el territori. Aquesta importància per a la comunitat en el seu conjunt ha d'acabar suposant una millora de les condicions de vida i del valor que donem a viure en un indret determinat.

Cal tenir en compte la normativa sobre les zones d'expectativa arqueològica a l'hora de promoure la construcció o la reforma d'immobles. Es tracta de la delimitació d'uns espais, d'unes zones o polígons dins el municipi que tenen una alta possibilitat de proporcionar restes arqueològiques. Qualsevol actuació dins aquestes zones que comporti un moviment de terres o afecti un element arqueològic implica l'obligació de portar a terme una actuació arqueològica preventiva o un seguiment arqueològic, actuacions que ha de realitzar la promoció de l'obra mitjançant personal qualificat i que necessiten l'autorització de la Generalitat de Catalunya, donat que cal respectar les normatives catalana i local referents a això.

Si bé el cost de la intervenció de professionals de l'arqueologia recau en la promoció de l'obra, existeixen maneres de sol·licitar ajudes de les administracions. La Generalitat de Catalunya convoca anualment una subvenció a la qual es poden acollir els promotors per recuperar part de la inversió. Des de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, la normativa local també preveu l'exempció de taxes i la possibilitat de rebaixar substancialment l'Impost de Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO).

• RESULTATS DE L'ARQUEOLOGIA PREVENTIVA A SANT FELIU DE GUÍXOLS ALS DARRERS ANYS

Des de l'aprovació del primer catàleg de protecció mitjançant el Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Elements d'Interès Històric i Artístic de Sant Feliu de Guíxols, l'any 2000, des del museu hem estat treballant amb l'àrea d'Urbanisme per anar definint els mecanismes que havien de permetre complir amb la normativa local i amb legislació de patrimoni, especialment en la realització d'intervencions d'ar-

queologia preventiva a les zones d'expectativa arqueològica. La manca de tradició en aquest tipus d'intervencions sistematitzades des del planejament i la gestió urbanístiques va fer que el procés fos lent, però al llarg dels darrers anys s'han anat polint els engranatges administratius per tal d'anar creant un procediment i, d'aquesta manera, anticipar-nos en la mesura del possible en la informació als interessats quan s'ha de dur a terme una intervenció o un seguiment arqueològic. Ha estat cabdal la creació i el rotatge de la Comissió Local del Patrimoni, que integra representants tècnics i polítics de les àrees de Cultura i Urbanisme, com també un representant de la Junta Tècnica del Museu d'Història.

Integrants de la taula rodona de la jornada. D'esquerra a dreta: Carles Brull, Gemma Hernández, Gabriel de Prado, Francesc Florensa i Josep Morató. Foto: Pere Carreras.

L'objectiu de l'arqueologia preventiva és l'anticipació a qualsevol activitat que potencialment pugui fer perdre informació arqueològica

Amb la realització del nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) es va revisar el catàleg aprovat l'any 2000. De fet, les edificacions i elements a protegir han augmentat considerablement a partir de noves incorporacions que s'han realitzat aprofitant aquesta revisió del planejament urbanístic de la ciutat. Això també ha afectat la definició de les zones arqueològiques, ja que el nou POUM inclou en el seu catàleg tots els jaciments que consten a la *Carta arqueològica* que realitza la Generalitat de Catalunya.

L'aplicació d'aquesta normativa local ens ha portat a la realització d'intervencions d'arqueologia preventiva en els darrers 3 anys a 9 indrets diferents de la població, tant en promocions públiques com en privades:

- Seguiment Ronda de Ponent
- Seguiment al sector Hort d'en Reyner
- Seguiment actual de les obres d'urbanització i col·lector carrers Major i Rutlla i rambla del Portalet
- Excavació a la plaça del Mercat, 18-20
- Seguiment al carrer Lluna-Metges (sector proper al mur de can Clavaguera)
- Seguiment a la Baixada de les Eres, 15
- Seguiment al carrer Girona, 47
- Seguiment al carrer Girona, 44
- Seguiment a l'ermita de Sant Amanç

Dins la promoció pública hem de destacar el seguiment arqueològic realitzat durant la construcció de la Ronda de Ponent, la intervenció en el sector del jaciment de l'Hort d'en Reyner motivada pels treballs previs per a la futura urbanització del sector (davant la piscina i l'estació d'autobusos) i, finalment, el se-

guiment arqueològic que s'està portant a terme en les obres d'urbanització i canalització d'aigües del carrers Major i Rutlla i rambla del Portalet.

En la promoció privada és significatiu el nombre d'intervencions a la zona arqueològica AR011, al voltant del carrer Girona, entre els carrers de les Eres i d'Algavira. Es tracta d'un sector on hi ha una notable activitat de construcció i reforma d'immobles, la qual cosa ens fa preveure que és un sector on s'anirà actuant tot sovint. La intervenció més important i que ha proporcionat més resultats arqueològics ha estat la de la plaça del Mercat, 18-20, que ha posat al descobert un tram de la muralla medieval de la ciutat, com també la trama urbana d'aquest indret des d'època medieval i fins als nostres dies. La importància de les restes va aconsellar modificar el projecte arquitectònic per tal de preservar al màxim la muralla i un mur associat, que seran visibles als baixos de l'edifici un cop acabada l'obra.

• LA JORNADA D'HOMENATGE A LLUÍS ESTEVA I CRUAÑAS SOBRE CONSTRUCCIÓ I ARQUEOLOGIA URBANA

La Jornada d'Homenatge a Lluís Esteva, celebrada el dia 30 de setembre d'enguany, ha comptat amb un notable èxit de participació, amb prop d'una cinquantena d'inscripcions, fonamentalment de persones vinculades a la construcció, la promoció immobiliària i l'arqueologia. Els objectius que s'havien marcat per a aquesta jornada també es poden considerar assolits, ja que ens ha permès posar en relleu la gran tasca desenvolupada pel Sr. Esteva en favor de

l'arqueologia guixolenc, s'ha propiciat el contacte entre professionals dels diferents camps relacionats amb la construcció i l'arqueologia i hem contribuït a la difusió de la pràctica i la normativa de l'arqueologia preventiva en àmbits urbans com el nostre.

La intervenció de Francesc Aicart a l'inici de la jornada ens va apropar al vessant d'arqueòleg d'aquest important i polifacètic personatge guixolenc, del qual som històricament i arqueològicament deutors. Ens va servir també per a conèixer el sistema per a la gestió de l'arqueologia de l'època i de les relacions entre administració i promoció privada en el camp de l'arqueologia urbana, en contrast amb la situació actual. Cal destacar també la intervenció de Gemma Hernández, cap de l'àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural, al llarg de la qual va dibuixar un interessant recorregut per la part conceptual, normativa i pràctica de l'arqueologia urbana i preventiva a Catalunya.

La taula rodona, amb interessants aportacions de tots els integrants i dels assistents a l'acte, va permetre l'intercanvi de visions, impressions i informacions des de diferents perspectives. D'entre les principals idees que van sorgir de la taula rodona, en destaquem les següents:

- La idea que, tot i les possibles mancances, s'ha avançat molt i que s'ha de ser optimista en el camp de l'arqueologia preventiva.
- La necessitat d'informació dels professionals implicats prèvia a la realització de les obres.
- La necessitat d'equips interdisciplinaris en la construcció que tinguin en compte l'arqueologia i el patrimoni cultural.
- Una certa preocupació des de la promoció pels costos que genera la intervenció arqueològica.
- El fet que cal potenciar les mesures de promoció des de les administracions.
- La reivindicació de la figura de l'arqueòleg local i/o comarcal com a element clau per a la gestió de l'arqueologia preventiva.
- La necessitat de portar a terme trobades periòdiques per posar en comú la informació entre els diferents sectors implicats.

Es va facilitar als assistents un dossier amb informació de la jornada, un llistat d'empreses d'arqueologia i la principal normativa que afecta aquestes zones d'expectativa arqueològica:

- Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Elements d'Interès Històric i Artístic de Sant Feliu de Guíxols en el seu text refós aprovat per l'Ajuntament en ple el 27 d'abril de 2000.
- Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Sant Feliu de Guíxols, *Catàleg de béns a protegir*, text refós març de 2006.
- Llei 9/1993 sobre el Patrimoni Cultural Català.
- Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

També es va lliurar als assistents un plànol editat per

a la difusió de les principals zones d'expectativa arqueològica del municipi, que es pot trobar al Museu d'Història i a l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament.

JORDI COLOMEDA

Museu d'Història

PROGRAMA DE LA JORNADA. 30-09-2006

Relació de les intervencions:

Recepció de participants i inauguració de la Jornada. A càrrec de Laura Aiguaviva, regidora de Cultura.

"Lluís Esteva i el salvament del patrimoni arqueològic: alguns exemples de la seva actuació". A càrrec de Francesc Aicart, arqueòleg. Presenta Elena Esteva, membre de la Junta Tècnica del Museu.

"Construcció i arqueologia preventiva avui. Normativa i aplicació". A càrrec de Gemma Hernández cap de l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural. Presenta Sílvia Alemany, directora del Museu.

"L'arqueologia urbana a Sant Feliu de Guíxols avui". A càrrec de Jordi Colomeda, tècnic del Museu. Presenta Lluís López, arquitecte Municipal.

"Integració de l'arqueologia i el patrimoni a l'arquitectura". A càrrec de Montse Thió, llicenciada en Belles Arts i restauradora de material arqueològic. Presenta Albert Pla, arquitecte.

Taula rodona "Construcció i arqueologia urbana: estat de la qüestió". Moderador: Gabriel de Prado, membre de la Junta Tècnica del Museu. Participants: Gemma Hernández, cap de l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Direcció General del Patrimoni Cultural; Carles Brull, arquitecte i vocal de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de les Terres de l'Ebre; Francesc Florensa, arqueòleg, representant de l'Associació d'Empreses d'Arqueologia de Catalunya; i Josep Morató, promotor immobiliari de Sant Feliu de Guíxols.

Parlament del representant de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols, Sr. Vicente Carmenati. Cloenda a càrrec de Josep Amat, regidor d'Urbanisme.

Joan Maragall per l'Ardenya

GENÍS CANO I SOLER

Tot conversant amb en Pere Maragall i Mira, nét i marmessor de l'obra del poeta, em fa a mans un escrit de títol "Excursió a Tossa", en què explica la seva estada a Sant Feliu i la marxa a cavall amb els seus amics per l'Ardenya. Vaig trobar que era un material preciós, una excel·lent narració poètica.

Donat l'interès per a tornar a publicar aquest text, fóra magnífic que existís algun document gràfic d'aquella estada per l'Empordanet del poeta artífex de la Glossa; amablement en Pere Maragall em presentà Maria Tormo, cap de l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya.

Entre els àlbums familiars extensíssims, hi localitzem una sèrie que correspon al descrit a la narració i a una carta inèdita datada i rubricada a Sant Feliu de Guíxols pel poeta.

En Pere Maragall ja ens havia facilitat una referència sobre els dies ganxons de Joan Maragall, i així ens explicà que J. B. Solervicens redactà unes notes bibliogràfiques per encàrrec de la família Maragall. En la nota, corresponent al 1904, diu:

"A primers de maig, invitat per Patxot, fa una sortida d'una setmana a Sant Feliu de Guíxols, Palafrugell i Tossa. A Sant Feliu llegeix la Glossa en una vetllada. A Palafrugell s'estatja a casa dels Vergés. Visita el Centre Obrer, on llegeix de nou la Glossa".

Però en la missiva inèdita –de la qual només es pot fer cita parcial– enviada per la seva esposa Clara Noble Malvido, datada a Sant Feliu el 9 de maig de 1904 i redactada en castellà, llegim:

"Esta mañana hemos ido de excursión a orillas del mar, y hemos vuelto a casa del señor Vergés y enseguida hemos regresado a Sant Feliu (...). Ya no hablo del amigo Patxot (que te saluda) porque no piensa más que en contentarme cada momento".

GENÍS CANO I SOLER

Sant Feliu de Guíxols, 19 de juliol de 2006

• EXCURSIÓ A TOSSA

"Si ara vos heu pensat que vos vaig a donar una relació com cal de l'excursió que férem a Tossa la primavera de l'any passat, vos aviso que vos emportareu un gros desengany. A l'Associació Excursionista se'n podrien ben poc

refiar de mi. No heu pas vist home més totxo per a recordar el seguit d'un camí, els noms dels llocs i les distàncies, i totes aquelles coses que més interessa saber d'una població i els seus contorns. Com a guia, no cal dir-ho, desgraciat del que es refiés de mi, perquè seria molt fàcil que passés la jornada marrant camins i donant voltes a un tros d'encontrada; i si a l'acostar-se el vespre s'ilusionés a les envistes d'un poblat pensant que a l'últim arribem a on volíem, lo més segur fóra que es deixaria caure al mateix lloc d'on hauria sortit al dematí. No: Déu no m'ha fet excursionista. Me plau molt córrer món amb la il·lusió de veure coses noves; però bado, un bado desesperat, i després no sé dar compte de res; només que estic cansat, i així que aclucu els ulls a la nit, un paisatge confós per l'estil del que he travessat durant el dia, comença a oscilar fantàsticament en el meu sentit interior fins que m'adormo. I l'endemà i sempre més sols me'n resta un record de vida més intensa, però també més vaga que l'acostumada, un enriquitment purament intern de l'esperit; i, com a formes, unes quantes clapes netes, isolades, i

El poeta Joan Maragall, cavalcant durant la seva estada a l'Empordanet. Arxiu Joan Maragall. Biblioteca de Catalunya.

generalment poc interessants per a ningú més, però que en mi permaneixen fortament gravades per tota la vida. Això, i la il·lusió de l'excursió abans de fer-la, és tot lo que he tret del meu anar pel món, que tampoc ha sigut gaire.

Doncs, ara que ja esteu previnguts, m'explicaré tan bé com puga. Lo primer que recordo de l'excursió a Tossa és que la vaig fer en companyia moltíssima bona, i que la sortida de Sant Feliu és per una pujada empedrada tan sumament drete que ni sé com el matxos s'hi podien enfil·lar; i ara pensant-ho bé, fins em sembla que hi pujàrem a peu i que els matxos voltaren per una altra banda: però tampoc m'hi faig fort, en això. Després recordo un bon camí pel bosc; però em sembla que no durà gaire, sinó que ben aviat se'ns presentà una costa de lo més terrible que jo hagi vist mai, amb unes penyes i unes giragonses que tothom (coneixent-me de flac subjecte) m'aconsellà que pugés al matxo; i, com de fet, des d'aquell punt i hora, sols tinc record d'una llarga beatitud entre boscos; perquè jo crec que una de les més grans delícies que hi ha a la terra és anar per boscos i muntanyes al matí i a dalt d'un matxo. També tinc present que al meu costat, a peu, hi anà tot aquell tros un amic que ens estimem molt, i que parlàvem poc: només de tant en tant ens miràvem amb una gran alegria de trobar-nos junts per aquella puresa de muntanyes que tant havíem retret a ciutat molt temps enrere.

¡Ah!, ¡un nom estrany! *El bosc del Federal.*

Una visió de gran poder de branques i fulles, però molt espesses i barrejades... i flors. Veig una bella flor al peu d'una font: i, no sé si abans o després, seguíem una estranya casa abandonada, mig en runes.

Després... ¡ah!, sí, una aparició clara, neta: l'ermita blanca de Sant Grau (fins me recordo del nom) al cim d'una muntanya.

¿Se veu lo mar des d'allà? Jo bé tinc esment d'haver vist una amplada de mar que espantava des d'una gran altura; i ara me recordo que poc abans, a l'altre costat havia vist molta terra; una plana mig confosa entre les boires i alguns pics nevats de la gran serra a l'altra banda...

Menjàrem i beguérem alegrement, allà a Sant Grau; i em penso que de seguida emprenguérem la confofa davallada. I ara diré els records que em resten de Tossa, que puguen tenir algun interès general. De primer recordo que és una gran satisfacció arribar a poblat a migdia sota el bat de sol amb el desig de trobar repós i frescor per fora i per dintre. Després, jo m'havia afigurat Tossa un racó de món tot rònc i que la gent miraven als forasters amb mal ull i que amb prou feines els parlaven; i em vaig trobar amb un poble quiet, sí, dolçament quiet i retirat dintre una capsa de muntanyes, a la fresca vora del mar; però també molt endreçat amb cases boniques de gent que saben viure. ¡I la gent, Déu meu!, ¡d'un bon tracte, d'un compliment!, però d'aquell compliment que surt del cor: se vos emporten a casa, vos assenten a la bona taula, vos posen al bon llit, i no vos adoneu que ja vos han guanyat el cor: heu arribat al migdia com estranys i al vespre ja esteu en família, i a l'endemà dematí quan voleu marxar vos sentiu que heu posat arrels i vos costa d'arrencar-les com si fugíssiu de casa vostra.

Després me recorda el mar que em semblà més bell que de costum, més clar i més pur al peu de les altes penyes fosques gegantinament tallades, totes treballades de baumes i coves. I avançant sobre el

A les imatges, familiars del poeta barquejant. Arxiu Joan Maragall. Biblioteca de Catalunya.

ni tant de sol, ni he sentit tanta
flaire de ginesta, que és l'olor
que més m'agrada...

jo no sé què tenen les olors
de la terra vora el mar, olor
de ginesta a vora el mar,
¿què teniu?... I per a mi
Tossa resta una visió entre
dues olors. Perquè molt
temps abans d'anar-hi,
un dia, passejant amb
un bon amic per la costa
de Sant Feliu, des d'una
punta m'assenyalà cos-
ta enllà i em digué:
«Allí és Tossa. És bell
anar-hi pel mar», afe-
gí, «un matí de primavera, que l'olor
dels romanins arriba endins del mar
fins a la barca». I, jo mirant enllà
aquelles penyes llunyanes, se m'en-
cengué en el cor un gran desig
d'anar a la vila amagada seguint la
costa olorosa... I ara havia realitzat
el gran desig; mes no anant-hi
per la mar, no, que la mar a mi
no em vol, i si m'hi dono, m'en-
tra tot seguit una forta mala
gana... sols podem aimar-nos
bo i mirant-nos, la mar i jo, ella
en son llit i jo en la platja. Un
amor platònic.

**A dalt, descàrrega de
mercaderies a la platja de
Palamós. Arxiu Joan Maragall.
Biblioteca de Catalunya.**

**A sota, un carrer de Begur.
Arxiu Joan Maragall. Biblioteca
de Catalunya.**

mar veig alçar-se sa
vila veia, com somni d'antigor entre
muralles, merlets i torres en runes, i pels grans es-
vorancs se veu el mar tremolant a baix amorós en
la platja fina. Això era cap al tard que ho vàiem, i jo
sentia una mena d'esveïment delitós com si visqués
fora del temps en un món de visió. Aquells carrerons
tan foscos entre muralles, i de tant en tant l'aparició
clara del mar allà baix...

Després hi baixàrem, a la dolça platja, i sentírem
aquell harmoniós parlar dels pescadors que pertot hi
fan sentir la s com resso de l'etern fresseig de vents i
ones que envolta la vida llur...

Després recordo que la major part dels companys
partiren cap a Sant Feliu en una barca que s'allunyà
lliscant pel mar crepuscular, apareixent i desaparei-
xent entre les negres roques de la costa; i cada volta
que tornaven a aparèixer, cada volta més lluny, nos
tornàvem a signar l'adéu... se perderen enllà, i es féu
nit de pressa.

A l'endemà dematí em portaren a dalt d'una mun-
tanya que el sol batia en les ginestes totes enceses
llançant una forta flaire damunt del mar d'un blau
riquíssim, a baix a gran fondària, i immens fins a
l'horitzó. Jo crec que mai més he vist tant de mar,

I ara l'última sensació que m'enduia de Tossa era la
flaire de la ginesta llançada com encens sobre el mar
blau... ¡Adéu entre olors, vila de Tossa!

Després, amb el bon amic que volgué restar amb
mi a la tarda abans, no sé pas com ens ho férem per
a poder-nos arrencar al bon afecte que ens retenia;
però havíem de marxar i marxàrem...

I encara em recordo que pel camí parlàvem d'en
Vilallonga, el pintor fill de Tossa, el que sabia pintar
penyes i el mar de Tossa com volen esser pintats, i
que ens havia mig promés encontrar-nos-hi –aquella
tarda, primera i única volta que l'hauré vist, en un
jardí de la Bonanova, a Tossa, aquell dia; anà més
tard a morir...

Ara ja no em puc recordar de res més”.

Il·lustració Catalana, any III, núm. 96 (2-IV-1905), p.
216-218.

NOTÍCIES

DEL MUSEU

Recuperació de grafitis d'interès a l'antiga fàbrica Rosselló

L'antiga fàbrica Rosselló, al carrer de Mascanada de la nostra ciutat, ara fa més de cent anys –el 1892– l'Exposició de Belles Arts, amb obres de Rusiñol, Mir, Urgell i altres artistes ben destacats de l'època, està pendent de definir la seva urbanització. La Comissió Municipal de Patrimoni debaté sobre els diferents elements que conté la finca, entre ells dos espais catalogats, i els grafitis dibuixats en una de les naus de la fàbrica. Fou llavors quan s'inicià el contacte amb el propietari per tal que permetés al museu extreure els grafitis d'interès històric que amb anterioritat havien estat fotografiats, estudiats i presentats

a l'exposició i publicats en el catàleg *Murs de Guixols* editat l'any 2003. Per a poder portar a bon port l'acció d'extreure els grafitis, el museu demanà la col·laboració de dues persones: Eduard Porta, especialista en conservació i restauració, tècnic durant molt anys del Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, un dels professionals de la conservació i restauració més respectats arreu i per les diferents intervencions tant a Catalunya com a Egipte, veí de Sant Feliu; i també de Néstor Sanchiz, que fou conservador del museu. Eduard Porta els havia d'ensinistrar en aquesta art, de manera que féu una classe magistral a Néstor Sanchiz i a Susanna Ibars, restauradora del museu.

Com que a causa de les obres en aquest sector es preveu que desaparegui la nau on es trobaven els grafitis –és a dir, que es dona la impossibilitat de conservar-los *in situ*– s'optà per procedir a l'extracció dels grafitis del mur original. Hi ha tres procediments que s'utilitzen habitualment per a l'arrencament de les pintures murals; són les següents tècniques desenvolupades a Itàlia, lloc d'on provenen així mateix les seves denominacions:

- *Stacco a massello* o arrencament en bloc. Consisteix a arrencar tot el mur. És la pràctica més antiga, però s'utilitza poc.
- *Stacco* o arrencament mig. Consisteix a arrencar la capa superficial i l'arrebossat. Permet conservar la textura i el relleu.
- *Strappo* o arrencament superficial (que és la que hem utilitzat). Consisteix a arrencar la capa superficial. És una operació molt arriscada i s'ha de realitzar de manera excepcional, ja que s'extreu una capa finíssima. Agilitza el procediment i permet l'arrencament de grans superfícies; la tela arrencada es pot enrotllar per facilitar-ne el transport.

El mètode és el següent: neteja de les capes de pintura que es troben per sobre dels grafitis, neteja superficial del grafit, fixació del grafit i entorn amb una resina acrílica al 5%, preparació de les teles de cotó (traient l'aprest, les costures i fent els talls a mida), preparació al bany maria de la cola forta a usar per fer l'adhesió, impregnació de les teles amb la cola i acte seguit adherir-les a la superfície a arrencar evitant que quedin bombolles; unes hores després i gràcies a l'assecatge de la cola i la seva contracció, els grafitis pràcticament s'arrenquen sols. Les teles arrencades es traslladen al taller de restauració del museu, on es tensen per poder-les traspasar a un nou suport.

Durant el passat mes de setembre tingué lloc tot el procés, que es dugué a terme tenint molt en compte la humitat i la temperatura ambientals, ja que, si no es procedeix d'aquesta manera, la feina pot estar condemnada al fracàs. El fet que Eduard Porta pogués ensenyar la tècnica d'arrencament de la part tocant als dibuixos féu possible que se salvessin aquests elements patrimonials; i, així mateix, aquella classe magistral va fer ampliar coneixements teòrics i pràctics als tècnics i col·laboradors del museu, els quals, a partir d'haver-ho practicat, s'han atrevit a fer noves proves, amb una experiència adquirida molt necessària si en una nova ocasió cal estudiar una proposta semblant.

No es tracta de la primera col·laboració d'Eduard Porta amb el museu, donat que en temes de conservació i restauració els tècnics municipals ja havien tingut en ell un assessor proper i amb molta bona disposició.

Imatge del procés d'extracció dels grafitis, i vista general de l'estat actual de l'antiga fàbrica Rosselló, a Mascanada. Foto: MHSFG.

Agraïm també al col·laborador permanent Nèstor Sanchiz i a Joan Barceló, propietari i promotor, les facilitats donades per poder portar a bon terme aquesta experiència.

Sílvia Alemany
Susanna Ibars

Patricia Langdon-Davies, artífex d'una generosa donació

A principis de 2006, part del cercle d'amics de la parella formada per l'artista John Palmer i Patricia Langdon-Davies s'adreçaren al museu per fer-li una proposta: poder consultar les obres de John Palmer i la possibilitat d'exhibir-ne una selecció en una exposició temporal. Les circumstàncies eren apressants: John Palmer havia mort l'octubre de 2005 i les seves obres que de manera magistral retrataven el món íntim de l'artista –els voltants humans i naturals de la Casa Rovira de Sant Feliu de Guíxols– les havien heretat els seus fills, que vivien a Anglaterra. Així, la Junta Tècnica del Museu en sospesà la qualitat artística i valorà les condicions temporals de celebrar una mostra abans del retorn definitiu de les obres als seus hereus. La preparació de l'exposició –que s'inaugurà el passat octubre– ha suposat l'inici d'una estreta relació amb Patricia Langdon-Davies la que fou companya de l'artista. Al seu torn, per a ella ha significat haver de fer balanç de molts anys de la seva vida, i d'aquesta manera, a partir de les converses, hem anat aprofundint en el caràcter de l'artista, coneixent la seva extremada voluntat de perfecció i les seves habilitats manuals... Esperonat per un dels membres de la Junta de Museu, un realitzador novell –Sergi Pareja– ha anat filmant les confidències de Patricia Langdon-Davies, en les diferents sessions, que han tingut lloc sobretot a l'antiga fàbrica Rovira (residència i taller, pendent en l'actualitat d'enderroc) i al museu.

De forma paral·lela a aquest contacte, Patricia Langdon-Davies –que en un moment de la seva joventut va prendre la decisió d'acompanyar el seu marit, l'escriptor i periodista John Langdon-Davies cap a Catalunya i establir-se a Sant Feliu– ha volgut que els llegats de John Langdon-Davies –el seu primer marit– i de John Palmer es conservessin a la ciutat de Sant Feliu de Guíxols. I ha decidit fer donació a la ciutat del fons documental i fotogràfic de John Langdon-Davies (corresponsal i iniciador de l'apadrinament de nens durant la Guerra Civil, escriptor i assagista) a l'arxiu; i també donar una important col·lecció de llibres d'art (la biblioteca d'art de John Palmer) a la biblioteca municipal. A més, ha fet passos perquè tres de les obres que han estat exposades i reproduïdes en el catàleg de l'exposició "Artista i model. John Palmer i Patricia Langdon-Davies" hagin passat a formar part del fons del museu. D'aquesta manera, no solament ha propiciat que puguem gaudir dels retrats psicològics de John Palmer a partir de l'exposició temporal al monestir, sinó que els noms de John Langdon-Davies i de John Palmer tinguin una presència material per sempre més a través dels llegats a Sant Feliu de Guíxols.

DARRERES DONACIONS

AL MUSEU

5.05.2006

Gràfiques Bigas (Joaquim Bigas)
Calaixera d'impremta.

10.06.2006

Elena Esteva

Tres blocs escolars: un de dibuix artístic, un altre de lineal i el darrer, de labores.

14.07.2006

Amanda Tixé

Paperines de paper i un joc de compassos, regles i plomes.

02.08.2006

Família Vila-Reinal

Un joc de deu pesos de balança emprats al mercat de Sant Feliu per Gertrudis Ruscalleda. Restes de dos projectils trobats a la zona

de les Bateria, una baioneta i una maça de fusta.

14.08.2006

Francesca Xargay

Un pessebre fet dins una caixa d'aglomerat de suro, realitzat per Joan Serrà, i un grup de calendaris impresos en suro.

06.09.2006

Mundial Cork

Plantilles i segell per a marcar saques.

19.09.2006

Sr. Vinyals

Un lot d'estrís de barber.

20.09.2006

Casas & Limberg SL, a través de Josep Illa.

Conjunt de peces procedents de la fàbrica coneguda com *Les Sedes*.

28.09.2006

Rosa M. Torroella

Un dispensador d'enemes.

10.09.2006

Núria Quevedo

2 obres sobre paper: *Carrer del Sol* (1998) i *Cala assolada amb figura* (2000).

Ingrés de material arqueològic al museu

21.06.2006

Ingrés de materials procedents de l'entorn del monestir.

05.07.2006

Ingrés del material recuperat en la intervenció arqueològica preventiva de l'ermita de Sant Amanç.

06.09.2006

Ingrés del material recuperat en la intervenció arqueològica preventiva del carrer Baixada de les Eres, 15.

25.10.2006

Ingrés del material recuperat en la intervenció arqueològica preventiva del c/ Girona, 44.

Retrat de Patricia Langdon-Davies.

Edifici i aparcament del ja caduc edifici del Club Nàutic, construït sobre la cova del Sant (Fot. MHSFG).

A l'altra pàgina, una de les antigues locomotores que es conserva al magatzem "tinglado" del port (Fot. MHSFG).

El turó dels Guíxols i el port, patrimoni a recuperar

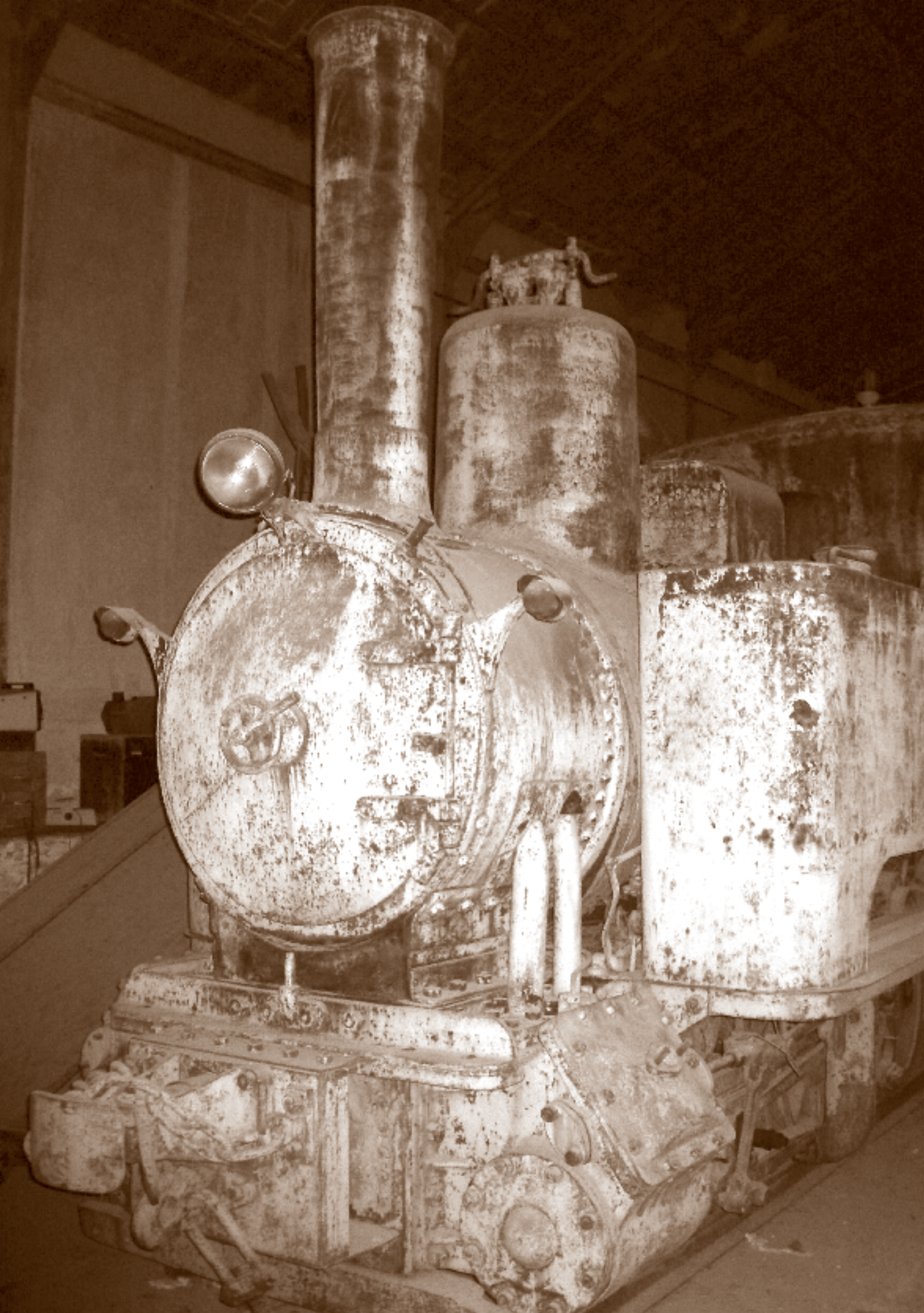
ARDENYA. PATRIMONI I NATURA · SOS EMPORDANET · ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL FERROCARRIL DE LES COMARQUES GIRONINES · ARXIU MUNICIPAL · JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU D'HISTÒRIA

Cinc entitats de l'àmbit guixolenc i baix empordanès posen sobre la taula una proposta per integrar els aspectes socials, culturals i històrics amb els usos comercials i de lleure que ha de tenir l'espai portuari de Sant Feliu. En un medi fràgil i canviant com és el litoral, aquest document planteja d'incloure en les futures remodelacions de la façana marítima els aspectes socials, culturals i històrics que han definit aquests paisatges litorals com el que són actualment.

Les cinc entitats han subscrit un document en què, sota el lema "Recuperant el passat per al futur", inventarien un patrimoni localitzat *in situ* en l'espai que va del final de la platja de Sant Feliu, passant pel promontori del Salvament, fins a l'escullera del port. I van més enllà, dibuixant dos itineraris temàtics i apostant per dues accions emblemàtiques: l'enderroc de l'edifici construït el 1974 de l'antic Club Nàu-

tic per recuperar el passeig i la caleta on la llegenda situa el martiri del patró de la ciutat, i la conversió del magatzem "tinglado" del port en un centre cultural.

El magatzem del port ha d'esdevenir la peça clau per a la interpretació de la història del port. Aquesta edificació de caràcter marcadament marítim, coneguda popularment com *tinglado*, ha d'esdevenir

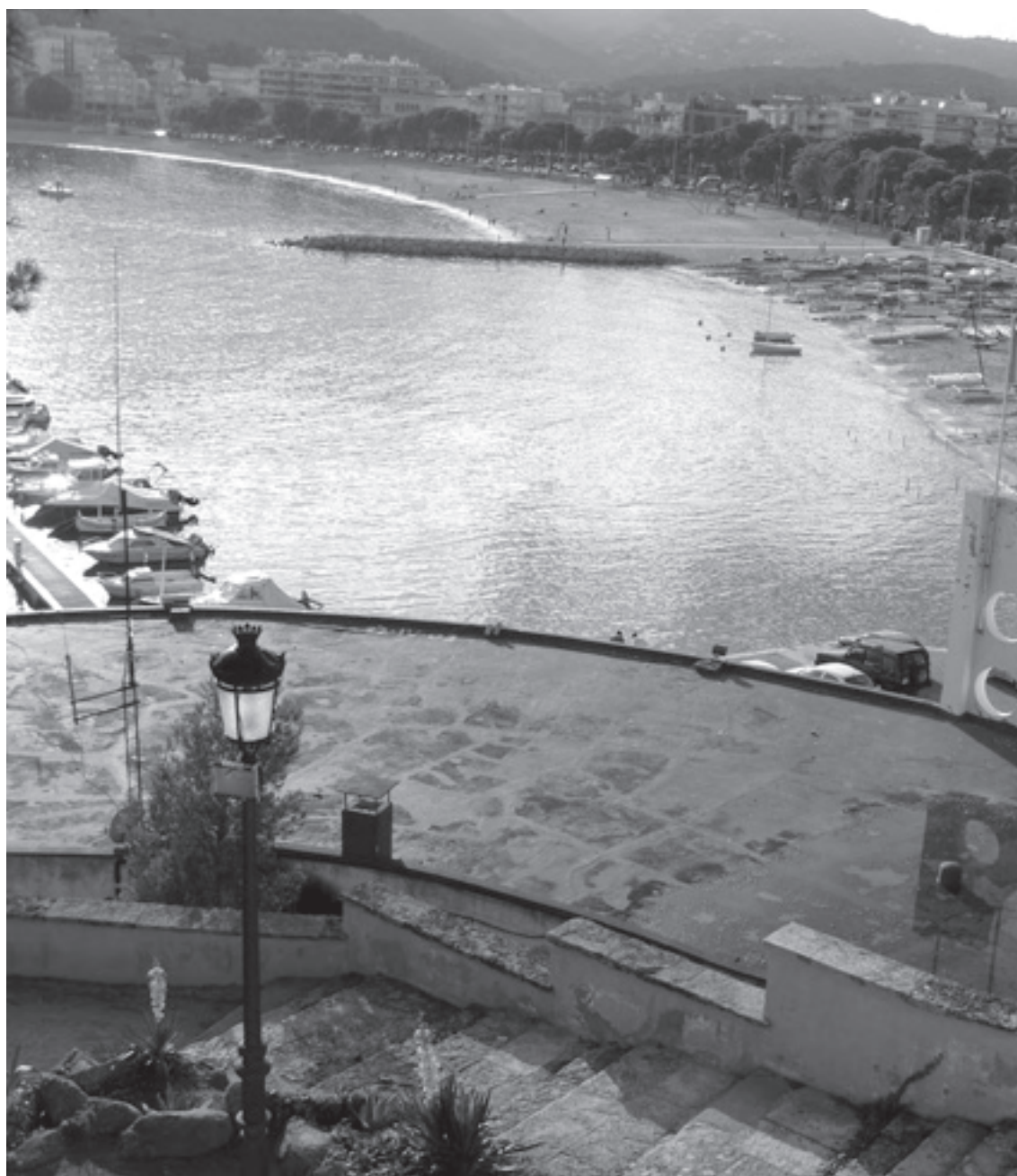

l'escenari des d'on es planteja i es reflexioni sobre la idea del port de Sant Feliu de Guíxols com la tela sobre la qual la Història ha pintat el desenvolupament de la ciutat. La badia, com a port natural, enllaça les diferents èpoques, i el contacte del territori amb els altres pobles de la Mediterrània i posteriorment amb els d'Amèrica. La construcció d'una línia de ferrocarril confirmà el port guixolenc com la sortida lògica de la capital gironina al mar.

• PATRIMONI RECUPERAT,
A PUNT PER A MUSEÏTZAR

La idea de la conversió cultural de l'antic magatzem del port té una base ben consistent, real i física: la col·lecció de peces que han anat engruixint el patrimoni de Sant Feliu de Guíxols relacionades amb la història del port i del ferrocarril, com són les locomotores i vagonets de l'antiga companyia del fer-

Amb l'enderroc de l'edificació de 1974 del Club Nàutic, el promontori del Fortim podria recuperar els passejos i la fesomia original

La magnífica panoràmica de la badia i de les muntanyes que l'encerclen que s'observa des del Fortim, obstaculitzada per una construcció a primer terme. (Fot. MHSFG).

rocarriil de Girona a Sant Feliu de Guíxols (amb el ramal fins al port).

Així es planteja que aquest futur centre tingui com a eix del discurs la història del port, de manera que hi siguin presents diferents testimonis de les activitats desenvolupades al llarg dels segles al port (la pesca, la navegació de lleure, les drassanes...), però que en sobresurti la visió del port com a punt d'arribada i sortida, com a estació de transport de mercaderies i persones, d'entrada de noves idees i tècniques, etc. El punt de contacte entre el transport marítim i terrestre impulsa a posar èmfasi en l'exposició del material de gran volum i espectacular procedent de l'antic ferrocarril. Seria bo optar a l'interior per col·locar-hi un altell, de manera que es poguessin obtenir nous punts de vista sobre unes peces de tanta grandària.

Com també que es reservés un espai per a audiovisuals i un altre petit espai polivalent per a la celebració d'activitats culturals de petit format, que dinamitzessin l'espai i el mateix àmbit del port.

Recordem que el 25 de maig de 2001 s'autoritza per part de Ports de la Generalitat la concessió de l'ús de l'edifici de l'antic magatzem del port, especificant l'ús cultural de l'edificació un cop restaurada, i la possible ubicació de les embarcacions patrimoni de la ciutat.

Segons l'avantprojecte redactat per l'arquitecte Francesc Pujol el juny de 2001, d'entre les peces que formen part del fons del Museu d'Història i que es preveu que puguin exposar-se (algunes després d'una necessària restauració) hi ha les següents:

1.- Activitat: la pesca: 4 bots de fusta, de pesca, per anar al palangre o tremall; 1 bot xaica, de línia andalusa per a la pesca de teranyina; 2 llanxes auxiliars. Altres elements: xarxes, petits estris i complements.

2.- Activitat: el transport: màquina núm. 1 (1891) de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona; màquina núm. 4 (1891) de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona; màquina núm. 20 (1936) de FEVE (línia SFG-Girona); 3 vagons de l'antiga Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona; via del tren; carro plataforma; carretes; reproducció llanxa de càrrega o gavarra; reproducció grua; maqueta de l'estació del tren (Ignasi Griñón). S'ha estudiat el fet que la màquina núm. 20 pogués posar-se en funcionament per fer un petit circuit; tot i tenir l'eix del darrere trencat, fent funcionar l'eix del mig i amb un nou motor dièsel, té possibilitats de tornar a funcionar.

3.- Activitat: el lleure: lot d'esbarjo.

4.- Activitat: salvament marítim actual/ naufragis.

5.- Activitat: drassanes: eines de mestre d'aixa; cascs a escala de vaixells; reproducció a escala de quaderres; vaixells a escala i miniatures navals.

• LA RECUPERACIÓ DE LA FESOMIA ORIGINAL DEL PROMONTORI DEL FORTIM

Es vol potenciar el passeig del Fortim o dels Guíxols, aquest petit i cèntric promontori ple de petjades de la història que ofereix grans panoràmiques sobre la badia. Ja en època antiga, Guíxols es consolidà com a port natural, i els ibers, assentats en aquest promontori, practicaven l'intercanvi comercial per mar amb altres civilitzacions, afavorits pels dos magnífics ports naturals. En dur a terme l'arranjament del sector, seria interessant recuperar les restes de les sitges ibèriques.

A la base del promontori, entre els norais que encara resten del port medieval, tapada des del 1974 per l'edificació que encara és seu del Club Nàutic (aviat tindrà nova seu en un edifici nou prop de l'escullera del port), hi ha l'escletxa a la roca on tradicional-

ment s'ubica el martiri del patró de la ciutat. Segons aquesta llegenda, sant Feliu l'Africà, amb una roda de molí lligada al coll, des de l'esperó dels Guixols fou llançat al mar pel costat de Cala Sants, foradà el turó i aparegué sa i estalvi a la platja oposada. En el terreny de l'art, en diferents obres de caire romàntic del segle XIX es parla del *salt de la mort*. Fan referència al salt protagonitzat pel jovent guixolenc quan es llançava a l'aigua al crit de "valga'ns sant Feliu!" abans de passar bussejant per l'escletxa de la roca i acabar sortint per l'altra banda del promontori.

Amb l'actual remodelació del port, hi ha sobre la taula l'enderroc de l'edificació construïda el 1974 i seu fins a l'actualitat del Club Nàutic, la qual cosa permetria recuperar el passeig i la platgeta que hi havia a l'entorn dels testimonis del port medieval.

Més endavant es pot observar el moll medieval (s. XV). A partir de l'activitat de les drassanes, al segle XIII, quan l'abat Gerald del monestir guixolenc concedí permís a la vila per a construir-n'hi unes, Sant Feliu es consolidà com la sortida natural al mar de Girona. El 1493 Ferran el Catòlic concedeix permís per a construir un moll (al llarg del qual avui dia es pot passejar) i per a poder imposar tributs als seus usuaris.

Ja a la part superior del promontori, resten encara els basaments de l'antic llatzeret, alçat durant el segle XVIII, edifici senzill que serví de lloc de quarantena per als mariners. El 1884 s'acordà habilitar-lo com a hospital per a colèrics. Al costat mateix, s'hi construí una edificació moderna per al faroner, que, juntament amb l'edifici del Club Nàutic trencà l'harmonia existent entre la gràcil caseta del Salvament (mòdul del Museu d'Història), la resta de testimonis històrics i la natura.

Aquestes entitats volen oferir un document per al debat ciutadà i institucional que cridi a la posada en valor d'aquells elements que aporten autenticitat a la personalitat de les nostres viles i ciutats (i a les activitats educatives i de lleure que s'hi desenvolupin), i que afegixen valors paisatgístics a la façana litoral.

El port ha d'inserir-se dins de diferents itineraris de ciutat, de manera que es vinculi el centre del monestir amb el port, el port amb el promontori del Fortim (actual zona del Club Nàutic i del mòdul de Museu del Salvament de Naufrags), i amb altres zones d'interès, com per exemple el barri de Tueda (amb l'estació, l'itinerari de la Via Verda, o les cases de tipologia original testimoni dels habitatges senzills que s'aixecaven a remolc de les obres i inauguració de la línia del tren i del port).

També aquest document vol ser un crit d'alerta davant l'estat actual de l'edificació del "tinglado", que fa témer que el que no varen aconseguir les bombes de l'aviació feixista, ho pugui aquesta situació d'abandonament.

ARDENYA. PATRIMONI I NATURA

SOS EMPORDANET

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL FERROCARRIL DE LES COMARQUES GIRONINES

ARXIU MUNICIPAL

JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU D'HISTÒRIA

Imatges de la deliciosa platgeta amb els norais del port medieval, només acompanyats per barques i banyistes, 1965-1970. (Fot. Pere Rigau. AMSFG).

Poques coses reconforten tant a nivell emocional com una bona abraçada.

Els nens no ploren

XAVIER SALA CERVÓS

Un nen estava jugant al pati de casa amb uns soldadets, un se li va trencar i va començar a plorar desconsoladament. Des de casa, la mare el va cridar. El nen va adonar-se que el que li havia succeït no justificava davant els ulls dels adults aquell plor desconsolat. Sense parar de plorar, va agafar una pedra, va començar a gratar-se la cama fins que en va fer brollar la sang i tot seguit va anar cap on hi havia la mare...

He cregut que aquesta història real és una bona manera per començar a reflexionar sobre les emocions i com les eduquem. Per avançar en aquest procés de reflexió et proposo a continuació unes qüestions en les quals no és important la meva resposta sinó la que tu hi dones, ja que la teva visió del món de les emocions determina com les tractes i com hi respons.

Els animals tenen emocions?

Tots sabem que sí, per l'experiència que hem tingut amb animals de companyia com ara els gossos (gelosia, alegria, tristesa...), però el més interessant d'aquesta reflexió és adonar-nos del rerefons evolutiu i biològic que tenen les emocions i que, per tant, representen un mecanisme d'adaptació a l'entorn.¹

Canvien les emocions d'una cultura a una altra?

En el punt anterior he suggerit la idea del component biològic de les emocions, però, a més, les persones desenvolupem mitjançant la socialització uns instruments de mediació simbòlica amb la realitat, els processos cognitius superiors, construïts per la cultura a la qual pertanyem (PALACIOS, MARCHESI I COLL, 2003). Així, hi ha una universalitat en l'expressió de les emocions i en alguns dels successos que les desencadenen, però cal tenir en compte que, mentre que per exemple la tristesa es pot desencadenar per un tema comú (una pèrdua important), en les diverses cultures pot haver-hi diferències en la persona o cosa perduda com a motiu de tristesa (GOLEMAN, 2003).

Són les emocions irracionals?

Equivocadament se sol entendre l'emoció com a

¹. No em puc estar de manifestar la meua indignació després de llegir que certs polítics d'Estat Units consideren l'evolució de l'home només com una teoria, que volen que sigui ensenyada com una més al costat del creacionisme, quan l'evolució de l'home és una evidència científica validada per la biologia, la psicologia, l'etologia, la paleologia, etc.

contraposada a la raó:

Les emocions reflecteixen la manera que tenim d'interpretar i construir la realitat. En últim terme, el que determina que aparegui una emoció és que hi ha quelcom en joc que ens importa, és a dir, que valorem (LAZARUS, 2000). Les emocions són importants senyals que ens donen informació sobre nosaltres i sobre la relació que tenim amb el nostre entorn.

És més, moltes de les emocions que ens acompanyen no vénen determinades per la realitat immediata sinó per una fantasia –fantasia que reconstrueix un passat o que inventa un futur–.

Quines són les emocions negatives i quines les positives?

D'entrada sembla una pregunta fàcil, atès que fàcilment identificaríem com a negatives aquelles que generen un cert malestar en la persona que les experimenta, com la tristesa, la ira, la ràbia, la gelosia... Però, si aprofundim i ens les mirem amb cert detall, veurem que en alguns aspectes els seus efectes són positius: ens serveixen de senyal per a fer-nos adonar que hi ha quelcom de la nostra vida que necessitem modificar o acceptar (BACH I DARDER, 2004). I ens serveixen de motor a l'acció davant certes injustícies (LAZARUS, 2000). Tots els sentiments estan bé; són les conductes les que estan malament. Així, és normal sentir determinades emocions negatives, però no es tracta d'alliberar-les sense límits.

Quin paper juga la família en el desenvolupament emocional de l'infant?

D'entrada, l'infant arriba al món amb tot un bagatge biològic heretat dels seus pares; així, l'infant ja mostrarà de ben petit una determinada manera de ser, d'interactuar amb l'entorn emocionalment.

A partir de la interacció i, essencialment, de la vin-

culació afectiva als seus pares, l'infant anirà estructurant el seu sistema emocional, de manera que s'establirà una determinada personalitat o caràcter (extravertit-introvertit, impulsiu-reflexiu...).

Sovint els problemes emocionals, que se solen manifestar en conductes "desadaptatives" o disruptives, són símptomes que tenen la seva gènesi en la dinàmica familiar, en la qual l'infant adopta determinades emocions per tal de compensar el sistema familiar.

Podem educar les emocions?

L'única manera de no educar les emocions seria que les persones fóssim animals no emocionals. Els valors que tenim que determinen les emocions, les estratègies de regulació, etc. es transmeten de forma implícita en el dia a dia mitjançant les nostres accions. Així, si considerem, per exemple, que la tristesa o la por que manifesta l'infant són una manera de manipular, li mostrarem que són emocions que cal reprimir. També ens podem educar a nosaltres mateixos cultivant les emocions positives i acceptant les negatives.

A partir d'aquí et proposo algunes preguntes perquè, si et ve de gust, hi reflexionis pensant en el que fas i no en el que penses que hauries de fer:

- Com ajudes a posar paraules a les emocions que senten els infants?
- Com actues quan marques límits? Ets capaç de marcar límits i llavors acceptar i acompanyar les emocions que es generen? Et sents culpable i vols consolar l'infant immediatament?
- Com demostres comprensió per l'emoció quan un infant sent ràbia per una frustració i trenca una cosa o pega a un altre infant?
- Quines vegades t'has dirigit a un infant i li has dit que està bé plorar, que és bo?
 - Respons per igual davant la manifestació de l'agressivitat d'un nen que davant la d'una nena? Respons i acceptes per igual el plor d'un nen que el d'una nena?
 - Quines estratègies utilitzes per regular les emocions? (i, per tant, estàs educant)
 - Com facilites l'expressió adequada de les emocions?

Bibliografia:

- GOLEMAN, D. *Emociones destructivas*. Kairos, 2003.
- LAZARUS, R. *Estrés y emoción*. Desclee de Brouwer, 2000.
- BACH, E.; DARDER, P. *Des-educat*. Edicions 62, 2004.
- PALACIOS, J.; MARCHESI, A.; COLL C. *Desarrollo psicológico y educación*. Alianza Editorial, 2003.

XAVIER SALA CERVÓS

Psicòleg, Centre 0-3 anys

Les emocions reflecteixen la manera que tenim d'interpretar i construir la realitat

Mitjançant la imitació i el joc simbòlic els infants van desenvolupant els models emocionals que han anat interioritzant.

Un curs ple de canvis per a qui?

LES MESTRES DEL CEIP ARDENYA

Aquest curs serà recordat per tots els docents com el curs dels canvis: s'ha introduït la sisena hora, s'ha implantat el Pacte Nacional per a l'Educació.

A primària, tot això comporta un canvi organitzatiu, un canvi de mentalitat, una manera de fer diferent.

Els claustres d'educació infantil i primària fins ara s'havien caracteritzat per la cohesió a l'hora de treballar i, en bona part, aquesta unió venia donada pel fet de tenir tots el mateix horari. Tots els mestres d'un centre entraven i sortien a la mateixa hora i moltes vegades, de manera inconscient, sorgien comentaris que afavorien la comunicació, l'intercanvi d'experiències; qualsevol lloc i qualsevol hora eren bons per a un canvi d'impressions, per a comentar una inqui-

etud o fins i tot per a gestar idees o novetats. En tot moment, mentre fos horari d'escola, sabies on trobar tots els companys. Ara això ha arribat a la seva fi, només en comptades ocasions tots els mestres es-

El Pacte Nacional per a l'Educació és cosa de tots

Alumnes del CEIP Ardenya que tot just fan parvulari.

La sisena hora s'ha introduït per poder completar el currículum i perquè tothom tingui igualtat d'oportunitats; no s'ha afegit en absolut perquè els nens estiguin més estona a l'escola i menys hores amb la família

taran junts a l'escola: seran moments molt puntuals i pràcticament es portaran a terme reunions generals. Per tant, el primer que s'haurà de fer és aprendre a mantenir aquest canal de comunicació personal que tant ha afavorit l'educació dels alumnes –moltes vegades un mestre podia comentar experiències o anècdotes molt interessants i enriquidores per a qualsevol– o cercar-ne de nous. Hauran de ser canals ben estudiats i sobretot operatius, per tal de no perdre aquesta comunicació que ha existit fins ara i sobretot per tal de poder compartir les experiències amb els companys.

Cal remarcar que els equips directius han hagut de fer un gran esforç per adaptar-se a la nova organització escolar i per elaborar els horaris tenint en compte tantes variables. Creiem que la majoria se n'han sortit prou bé. Han mantingut l'esperit de la primària.

Els mestres s'han vist involucrats en uns canvis que afecten la seva vida laboral i sobretot la vida dels seus alumnes, sense ser consultats, sense poder opinar... quan de fet són ells els professionals que els han d'aplicar, aquests canvis.

Ha arribat l'inici de curs i a moltes escoles no hi ha hagut la plantilla completa i des del Departament no s'han pogut cobrir baixes per malaltia o permisos. Però els mestres han estat el dia 12 de setembre al peu del canó, amb tot a punt. Els alumnes han estat atesos i s'ha tirat endavant –amb mancances, potser sí, però amb l'esperit de superació que sempre caracteritza els docents–.

No entrarem a valorar els beneficis de la sisena hora, creiem que encara és massa d'hora i potser ho hauria de fer algú que no hi estigués tan implicat emocionalment. Actualment, al nostre centre, en ser d'educació infantil, no apliquem aquesta sisena hora; ara bé, i vist des de fora, ens adonem que els companys dels centres que l'apliquen s'han sentit desinformatos, pressionats i fins i tot desprotegits. No hem d'oblidar que han hagut de fer un esforç remarcable per a poder dur a terme aquesta reforma. Per tant, és molt important valorar la feina que han fet, fan i seguiran fent els mestres per treure'n al màxim rendiment, d'aquesta sisena hora, i de tot el que comporta el Pacte Nacional per a l'Educació.

La valoració de l'esforç fet per part dels educadors no ha de venir del propi col·lectiu docent. Seria bo

tenir ben present que l'esmentat pacte inclou tots els àmbits: personal docent, alumnat, institucions i famílies, de manera que tothom s'hi ha d'implantar amb l'esforç i amb la responsabilitat compartida que li pertoca. La sisena hora s'ha introduït per poder completar el currículum i perquè tothom tingui igualtat d'oportunitats; no s'ha afegit en absolut perquè els nens estiguin més estona a l'escola i menys hores amb la família. Segons quins àmbits no han de voler debatre, discutir i polemitzar sobre quina és la millor franja horària per a ampliar i col·locar-hi la sisena hora –matí, migdia o tarda–. Cada comarca, cada poble o fins i tot cada escola coneix la seva pròpia realitat i la dels seus alumnes; és una realitat única i diferent. Deixem-nos d'interessos personals i permetem que els professionals determinin quina és la millor hora per a ampliar l'horari.

Ben sabut és que el Pacte Nacional per a l'Educació promou la conciliació de la vida laboral amb la vida familiar. Si tenim en compte els horaris de la majoria de les famílies o els llocs de treball –en molts casos no es treballa en el mateix on es resideix–, no ens ha de sobtar que les escoles hagin optat per allargar la jornada matinal. Tampoc no s'ha d'oblidar el col·lectiu docent: una bona part dels mestres es desplacen a treballar fora del seu poble i també tenen família, i per tant també tenen dret a conciliar vida laboral amb vida familiar. Evidentment, no seria just que, per a portar a terme una conciliació total amb les famílies, en sortís perjudicada la conciliació dels educadors.

Per acabar, volem encoratjar tots aquells companys que han estat capaços de fer d'aquest inici curs un començament sense incidents remarcables –tot i els entrebancs que hi ha hagut: poc temps de planificació, manca de mestres...– a seguir treballant per als alumnes, que són els veritables protagonistes de la comunitat educativa.

LES MESTRES DEL CEIP ARDENYA

El carrer Heriz quan era un espai per als jocs de la mainada.

25 anys del CEIP L'Estació

EL PROFESSORAT DEL CEIP L'ESTACIÓ

Sembla que fa quatre dies, i no. El mes de setembre ha fet 25 anys que es varen obrir les portes del CEIP L'Estació per primera vegada.

Intentarem explicar com veiem i vivim l'escola després d'aquests 25 anys.

El punt on som ara ve condicionat pel que ha passat tots aquests anys i pel que hem fet uns i altres: claustre de professors, Departament d'Ensenyament, associació de pares, direcció del centre, Ajuntament...

Ens sembla que en aquest moment podem definir el CEIP L'Estació com:

• ESCOLA DE CONSENS

Ja abans d'obrir-la, l'escola es va significar com un centre fruit del consens.

Consens, el del Sr. Albertí, últim alcalde abans de la democràcia, que va ser capaç de preveure la importància que tenia per a la ciutat la compra dels terrenys de l'antiga FEVE i que va ser capaç de pactar, amb els que se suposava que serien els seus successors a l'alcaldia, una despesa i un endeutament tan important per a la ciutat.

Consens, aquell al qual varen arribar el Sr. Josep Vicente, alcalde de la ciutat, i la Sra. Irene Rigau, del Departament d'Ensenyament, per construir l'escola tal com és ara.

En aquell moment no hi havia la sensibilitat actual pel que fa al patrimoni i s'optava per enderrocar els edificis antics i així construir els nous en solars sense

noses. Això era molt més econòmic que no pas el fet de restaurar. Va ser la complicitat d'ells dos la que va permetre mantenir els edificis més significatius de l'antiga estació malgrat l'increment de cost que va suposar la seva restauració.

I consens, el de la comunitat educativa, pares i mestres, que hem estat capaços d'anar pactant a cada moment les dinàmiques, les maneres de fer que ens han semblat més apropiades per aconseguir el millor dels nostres alumnes, que és el que totes les escoles ens proposem.

• ESCOLA OBERTA A L'ENTORN

El que va ser el cobert per a protegir les saques de suro en el temps de l'estació de tren s'ha convertit, amb els anys, en l'aixopluc perfecte per a tota mena

d'actes més o menys festius.

Però, a més a més, als primers anys de la democràcia, abans que a la ciutat hi haguessin els equipaments actuals, la biblioteca del centre va acollir un munt d'activitats ciutadanes que no trobaven cap més espai. Encara no s'havien fet els centres cívics, ni el teatre, ni els pavellons d'esport, ni...

Els espais que hi havia a la ciutat eren la biblioteca de "La Caixa", la sala d'actes del Montclar i... la biblioteca del CEIP L'Estació.

A l'escola, s'hi han fet cursos de premonitors de lleure (1983) i de monitors de lleure (1985), de formació sindical de CCOO (diferents èpoques) i reunions de representants d'ajuntaments de les comarques de Girona (1984). Del grup d'iniciativa ciutadana GENT, cursos de manipuladors d'aliments i de formació per a la policia municipal.

Encara que poca gent ho recordi, es varen fer a l'escola les primeres reunions de veïns del barri (1986), abans que es constituís el local de l'associació.

Cursos de saxo i, l'estiu de 1987, el primer casal d'estiu.

També hem acollit trobades ben diverses: de grups de MIJAC l'any 1992, el Ramadà 93 de les comarques gironines i diferents trobades de Justícia i Pau. Del grup de l'agenda llatinoamericana, del grup Xarxa i de tots els partits polítics.

Pel que fa a l'àmbit esportiu, s'hi varen fer trobades d'esport escolar, però també hi entrenaven regularment equips de futbol sala d'adults. Diferents colles de carnaval han assajat els seus balls en el pati cobert, o s'hi han celebrat campionats d'escacs...

Els centres cívics i els pavellons d'esport han agafat el relleu a moltes d'aquestes activitats. Però encara ara, a la ciutat, el cobert de L'Estació segueix sent un referent quan cal fer arrossades o dinars per compartir.

• ESCOLA INNOVADORA

Des de molt aviat ens van atribuir la fama d'escola innovadora. El que potser no és tan sabut és que vàrem arribar a la innovació una mica de retruc i per necessitat.

L'escola es va construir a l'època en què encara no hi havia les competències en ensenyament transferides a la Generalitat, això vol dir que es va començar a construir l'edifici des de Madrid (per cert, fou una obra de RUMASA). Quan es va haver de proveir el centre de material escolar, les competències ja s'havien transferit i nosaltres i 20 escoles més de tot Catalunya vàrem quedar en terra de ningú. Tothom deia que calia que ens en dotés l'altra administració. Pel que fa a taules, cadires i pissarres, cap problema, malgrat que algunes es varen perdre pel magatzem de la brigada municipal; però el material didàctic no va arribar mai.

Després de moltes anades i vingudes, de llistes interminables i discussions sense fi, algú va tenir la genial idea de proposar-nos ser escola experimental per a la reforma del cicle superior (aleshores, setè i vuitè). Ens varen avisar que hi hauria feina, però que aconseguiríem la dotació de material que necessitàvem, i que, a més a més, ens formarien el professorat. Érem un claustre relativament jove i animós, així que l'equip

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

La primera pista d'esports era d'asfalt. El mur del parc es veu de pedra viva.

Vista de l'edifici del menjador i el cobert. Els plàtans són molt petits i no tapen l'edifici.

El mur del parc de les Eres va caure després d'uns dies de pluja.

La pista nevada. Segur que la tanca no reunia cap mesura de seguretat, però a tots ens semblava bé.

Algú va tenir la genial idea de proposar-nos ser escola experimental per a la reforma del cicle superior

de cicle superior del centre ens vàrem llençar a l'experimentació. D'aquella època ens ve l'esperit obert, les ganes de provar noves maneres de fer, i l'afany per les coses ben fetes. L'equip de formadors –tot un luxe per a 16 escoles de tot Catalunya– va fer una bona feina amb nosaltres. En el centre encara perviuen maneres de fer que vénen d'aquell aprenentatge.

D'altra banda, devíem fer bé els deures perquè a partir d'aquell moment hem pogut participar en diversos projectes experimentals del Departament: la implantació de la LOGSE al cicle inicial, la introducció de l'anglès precoç, una campanya escolar per a la informació sobre la SIDA (per cert, en aquest cas vàrem tenir una “monitora” de luxe: la doctora que el portava era la que després ha estat consellera de Salut, la Sra. Marina Geli), un pla experimental de llengües estrangeres...

Actualment estem dins el Pla Estratègic d'Autonomia de Centres, que esperem que ens permeti seguir progressant per tal d'aconseguir el millor per als nostres alumnes, que al cap i a la fi és el nostre objectiu.

• ESCOLA AMIGABLE

Vàrem ser una de les primeres escoles de Sant Feliu en què es va començar la integració d'alumnes amb dificultats, que fins aquell moment anaven a escoles especials o no estaven escolaritzats. Va ser una aposta agosarada de la comunitat escolar d'aquell moment, animada per un equip d'assessorament psicopedagògic (EAP) nou de trinca. Més endavant es va escolaritzar el primer alumne amb síndrome de Down.

Actualment tenim una escola sense barreres arquitectòniques, la qual cosa facilita la presència de persones amb mobilitat reduïda.

Pensem que l'escola ha de ser l'espai de tots, on tothom s'ha de sentir còmode, i per això treballem. En aquests moments hi ha alumnes de 20 nacionalitats diferents. D'alguns països hi ha una comunitat prou representativa, per exemple d'Argentina o del Marroc, i d'altres, la presència es gairebé només testimonial, com d'Irlanda o del Perú.

• ESCOLA SOLIDÀRIA

La solidaritat ens ha d'ajudar a arribar a aconseguir el món més just al qual tots aspirem. La solidaritat no està en les grans accions, fora del nostra abast, sinó que està feta dels petits gestos de cada dia. És això el que intentem que l'alumnat visqui a les aules en el seu dia a dia.

L'acollida de l'alumnat nouvingut, el fet de compartir els llibres de text, l'opció per a l'agenda solidària, l'intercanvi de llibres per Sant Jordi, les campanyes de recollida de roba de segona mà, les recollides de material o de diners per a campanyes concretes són petites accions que esperem que facin pòsit en l'esperit de l'alumnat perquè siguin capaços d'obrir noves vies de solidaritat.

• ESCOLA LLUMINOSA

Quan vàrem entrar a l'escola per primera vegada, als seus inicis, ens va semblar grisa, trista i freda. El passadís del pis de dalt ens recordava el de les presons de les pel·lícules. Amb el temps, hem apreciat la seva neutralitat, que ens permet un munt de jocs amb la llum i el color.

De fet, actualment, quan es visita l'escola no es té pas la sensació de fredor, sinó tot el contrari, d'un espai lluminós i ple de vida. El seu disseny neutre s'ha convertit en el nostre aliat.

Cal recordar, a més a més, que aquesta neutralitat de tons i materials és el que ha mantingut l'escola jove i neta com el primer dia.

• ESCOLA “SALUDABLE”

Fa temps que treballem perquè l'alumnat se senti protagonista en la cura de la seva salut i en la protecció del seu entorn immediat.

No podem estimar el que no coneixem. Per això un dels nostres objectius és aconseguir que l'alumnat es conegui i també que conegui el seu entorn immediat.

Les campanyes per promoure un esmorzar saludable o per incrementar el consum de fruites i verdures estan encaminades a aconseguir-ho.

També ho són les xerrades i els tallers dels diferents professionals de referència adreçats a les famílies. La feina de l'escola i la de les famílies es complementen, i per això és tan important el treball conjunt.

La quinzena de la ciència està encaminada a aconseguir que se sentin protagonistes de l'adquisició de coneixement sobre l'entorn immediat i se sentin responsables del seu manteniment. Si volem un futur saludable per a tots és imprescindible que siguem conscients que la nostra salut passa per la salut del nostre entorn immediat.

EL PROFESSORAT DEL CEIP L'ESTACIÓ

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Informació de l'IES Sant Elm

Podem dir que l'institut Sant Elm compta aquest curs 2006/2007 amb 396 alumnes i 43 professors. D'aquests alumnes, n'hi ha 279 que fan ensenyament obligatori, ESO, i 117 que han seguit fent batxillerat. L'ESO és bastant uniforme quant a opcions de matèries: només poden elegir entre anglès i francès, religió o alternativa a la religió, i alguna assignatura

d'informàtica o d'educació física. La resta són obligatòries: llengua catalana i castellana, matemàtiques, ciències socials i experimentals, tecnologia, dibuix, música, etc. A banda dels grups que segueixen el curs íntegrament, tenim els grups de la diversitat que s'agrupen en les següents tipologies: aula d'acollida, on van els nouvinguts per realitzar una immersió en la llengua catalana; la unitat d'escolarització externa, amb un grup reduït d'alumnes que comparteixen l'escolarització entre l'institut i el taller de les Vetlladores; les aules ober-

Alumnes de batxillerat de l'IES Sant Elm.

Grup d'alumnes treballant a l'aula d'acollida de l'IES Sant Elm.

tes, on van uns quants alumnes amb un currículum adaptat; els desdoblaments, en què s'adapten únicament les anomenades assignatures instrumentals (matemàtiques, llengua catalana i castellana); i finalment, les atencions individualitzades.

Quan s'arriba al batxillerat, d'entrada ja han de tenir mínimament clar si volen fer ciències de la salut, humanitats, batxillerat tecnològic o social. Aquí és quan han de triar entre un ampli ventall de matèries per començar a encarar el seu futur.

Però no tot l'ensenyament es fa dintre de les aules. També hi ha programades activitats extraescolars: xerrades, tallers i conferències; representacions teatrals i musicals; sortides dels diferents departaments, visites a exposicions, l'intercanvi amb Bourg de Péage i la Setmana blanca, juntament amb altres propostes esportives.

El marc horari de l'ESO, amb petites diferències, és als matins des de les 8h fins a les 13.30h; també assisteixen a classe els dilluns, dimarts i dijous a la tarda, de 15.30h fins a les 17.30h. Les tardes dels dimecres i dels divendres no tenen classe, però està contemplat que puguin venir a fer algun examen o a complir una sanció. Al batxillerat, tenen classe tots els matins des de les 8h fins a les 14.30h.

Aquest curs les aules estan molt plenes en part a causa de les oscil·lacions de la natalitat i la tendència a l'alça de la immigració. De la totalitat d'alumnes, n'hi ha que són de diferents nacionalitats, entre les quals podem destacar: Marroc, Gàmbia, Rússia, Xina, Índia, Holanda, Romania i alguns països de Sud-amèrica.

En el sector professors destacarem que aquest curs hi ha hagut poques incorporacions noves, la qual cosa vol dir que comptem amb una plantilla força estable. També comptem amb el suport d'assessors psicològics, lingüístics i sanitaris que acudeixen setmanalment per assistir als alumnes que ho requereixin.

Es fa un seguiment molt acurat en els casos d'abstenció. Un cop per setmana el personal del PIJ (Punt d'informació Juvenil) proporciona informació sobre qualsevol aspecte que inquieti els alumnes.

Moltes d'aquestes activitats comparteixen suport del Departament d'Ensenyament i de l'Ajuntament.

Com a novetat d'aquest curs comentarem que acabem d'estrenar un sistema informàtic de control d'assistència i d'incidències que permetrà als pares que ho sol·licitin conèixer amb total immediatesa qualsevol falta comesa pels seus fills.

Aquesta és una pinzellada de l'engranatge que fa que un petit grup de població entre els 12 i els 18 anys rebi l'educació que li

pertoca. Fer que funcioni bé és tasca de tots: els professors, el personal no docent, l'administració, els mateixos alumnes i també els pares.

Mercè Enrich

Professora de l'IES Sant Elm

La Universitat d'Estiu Ramon Llull 2006 a Sant Feliu de Guíxols

Per segon any consecutiu, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i la Universitat Ramon Llull han organitzat un seguit d'activitats entre l'1 i el 15 de juliol, adreçades tant a universitaris com al públic en general.

La inauguració tingué lloc l'1 de juliol i comptà amb la presència de l'alcalde de la ciutat, Miquel Lobato i de la rectora de la Universitat Ramon Llull, Esther Giménez-Salinas. La conferència inaugural anà a càrrec del professor Xavier Martínez Babón, qui explicà les darreres descobertes a la tomba de Montemhat, a Egipte, projecte que compta amb el suport de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Seguidament, es projectà la coneguda pel·lícula *El misteri del Nil*, d'Orbita Max, dirigida per Jordi Llompart.

Els dies 4 i 5 de juliol, s'impartí el curs "Història de les dones (III): De la Revolució Francesa a la Segona Guerra Mundial", a càrrec de la professora Mary Nash, que oferí una visió cronològica del paper de la dona des de la Revolució Francesa (1789) fins a la Segona Guerra Mundial (1939).

Entre el 5 i el 7 de juliol, al gimnàs del CEIP Mn. Baldri Reixach, la professora Neus Pintat duqué a terme el curs "Qi Gong. Harmonia del cos, la ment i l'esperit", basat en exercicis terapèutics relacionats amb els òrgans i les seves emocions.

La segona setmana de juliol s'encetà amb el curs "A la recerca dels faraons", impartit pels professors Xavier Martínez i Myriam Seco, basat en un recorregut arqueològic i històric per l'antic Egipte, partint de l'anàlisi d'aspectes generals de la civilització egípcia com l'estudi de les piràmides o dels temples.

El dissabte 15 de juliol es duqué a terme la cloenda de les activitats amb la conferència "Allò que em diu l'univers", a càrrec

del professor guixolenc Francesc Lozano Winterhalder.

Enguany ha augmentat significativament la participació, amb vuitanta-un inscrits als cursos i una assistència propera a les setanta persones en les dues activitats d'entrada lliure.

Servei Municipal d'Educació

Publicacions rebudes

Revista de l'AMPA Sant Josep i Cor de Maria : *Som-hi*, número 12, abril 2006.

Butlletí Informatiu CEIP L'Estació, núm. 27, abril 2006

Llibre de Sant Jordi, CEIP Gaziel, núm 26, abril 2006

Dossiers Informatius:
L'avaluació del sistema educatiu, núm. 32.
Edició: Consell Escolar de Catalunya, març 2006.

Perspectiva escolar: "Vacances a la fresca", núm. 305. Publicació Rosa Sensat.

Barcelona Educació, núm. 53. Publicació: Institut d'Educació- Ajuntament de Barcelona.

Perspectiva Escolar: "L'educació a la Segona República", núm. 306. Publicació Rosa Sensat.

Suplement de *Perspectiva Escolar*: "Perspectiva Ambiental 36", juny 2006.

Barcelona Educació, núm. 54.
Publicació: Institut d'Educació- Ajuntament de Barcelona.

Documents, núm. 15 : "Conviure i treballar junts". Edició: Consell Escolar de Catalunya, gener 2006.

Perspectiva Escolar: "Estudiants de mestre en pràctiques", núm. 307. Publicació Rosa Sensat.

Extraordinari d'estiu de *Perspectiva Escolar*: "Drets i responsabilitats d'infants i joves", estiu 2006.

Suplements de *Perspectiva Escolar*: "Perspectiva Ambiental 37", setembre 2006.

Les donacions a les biblioteques

DAVID HERNÁNDEZ GASCH

Darrerament, la nostra biblioteca ha rebut unes donacions que, pel seu volum i la seva rellevància, hem cregut adequat d'esmentar amb més profunditat. Tanmateix, no per això volem menystenir el gest de moltes altres persones que (fins i tot de manera anònima, ja que exerceixen el seu dret de no aparèixer esmentats en cap publicació) entreguen materials a la biblioteca abans de procedir a la seva defenestració última: remarcuem, doncs, que tots els actes de generositat envers aquest servei públic tenen per a nosaltres el mateix valor. Ara bé, això ens ha portat, al personal de la biblioteca, a reflexionar sobre el sentit dels donatius que rebem, i sobre la creença que tot val a l'hora d'oferir llibres particulars a les biblioteques, tot i que això no és sempre ben bé així.

Llibres del fons cedit per Patricia Langdon-Davies, provinents de la biblioteca de John Palmer, en el marc de l'exposició dedicada a aquest artista al Museu d'Història de la ciutat.

• TRES DONATIUS RECENTS

Els fons als quals ens volem referir en la primera part d'aquest article pertanyen a Lluís Bosch, Patricia Langdon-Davies i Agustí Rodas Català. Cal esmentar, abans de continuar i amb referència al que més endavant s'explicarà, que aquests fons, pel seu volum i les seves característiques especials, han estat avaluats *in situ* pel personal de la biblioteca, malgrat que això és quelcom excepcional en els procediments d'acceptació de donatius (és a dir: habitualment no es dedica el temps i diners dels treballadors públics a la visita casa per casa per avaluar les biblioteques particulars dels ciutadans, a no ser que es tingui informació prèvia de l'interès i valor que pot generar la recepció d'un donatiu de gran volum). Aprofitem aquest espai per a agrair a tots tres –Lluís, Patricia, Agustí– que us hàgiu recordat de la biblioteca pública de Sant Feliu com un espai on poder destinar les vostres biblioteques particulars i oferir a la resta de ciutadans els llibres que us han acompanyat i us han fet gaudir de la seva lectura. Passem, doncs, a descriure aquests fons especials que volem donar a conèixer.

Del primer, Lluís Bosch i Cruañas, pintor i artista que resideix a cavall entre Barcelona i Sant Feliu, n'hem rebut una copiosa quantitat de, principalment, llibres d'art, que se sumen a l'anterior gran donatiu de llibres d'art que ens va fer avinent la família del desaparegut Lluís Provensal. De Bosch, tenim una part de la seva biblioteca (exactament 224 volums) que, seguint el costum que vam iniciar amb el fons d'art Provensal, hem identificat amb unes etiquetes al llom de cadascun dels exemplars. Donada la importància dels moviments artístics (especialment la pintura) a Sant Feliu, tenim l'objectiu de poder crear

una especialització important en art dins la nostra biblioteca, sobretot en el sentit de posseir una varietat de documents d'artistes de renom i també llibres d'autors menys coneguts, i és per això que som sensibles a aquest tipus de donatius. En alguns casos trobareu que aquestes obres estan editades en anglès, francès, alemany o italià, entre altres. Tanmateix, quan és així, el principal atractiu dels exemplars recau en el fet que són catàlegs d'exposicions o bé llibres en què predominen les il·lustracions per damunt del text.

Aquests llibres editats en altres llengües es poden trobar (majorment en anglès) en els exemplars cedits per Patrícia Langdon-Davies (vídua de l'escriptor i assagista John Langdon-Davies i companya del pintor John Palmer). La part de la biblioteca de Patrícia Langdon-Davies que ara està integrada en el fons municipal de la biblioteca és la que correspon, també, al fons d'art: més de 200 volums que pertanyien, en la seva majoria, a John Palmer. La catalogació d'aquest fons ha corregut a càrrec de la Central de Biblioteques de Girona, depenent del Departament de Cultura de la Generalitat, a qui des d'aquí volem també agrair l'esforç i haver trobat el temps necessari per a fer aquesta feina amb tanta rapidesa —especialment als catalogadors Isabel Pont i Lluís Estévez—. Justament durant els mesos d'octubre i novembre el Museu d'Història de la ciutat ha presentat una exposició sobre la figura de Palmer, que ha comptat amb

la col·laboració de Patrícia Langdon-Davies, i que constava també d'una vintena de llibres de la seva col·lecció cedida a la biblioteca. Cal esmentar també que trobareu tots aquests exemplars identificats amb etiquetes al lloc, com acostumem a fer amb els voluminosos donatius d'art (Provencal, Bosch, i ara Langdon-Davies). Tant aquest com el fons Bosch ja estan disponibles a la biblioteca per a la seva consulta i préstec.

Per últim, però no per això menys significatiu, tenim el donatiu d'Agustí Rodes Català. Periodista, investigador i escriptor, Agustí ha realitzat desinteressadament diverses conferències a la biblioteca de Sant Feliu sobre diversos temes de la història de Catalunya (el més recent, el cicle de tres xerrades sota el títol "Secrets i mites de la història medieval catalana", la passada primavera de 2006). Agustí Rodes conduïa el programa de ràdio sobre llibres i literatura *Protagonista llibre* a Onda Rambla – Onda Cero, motiu pel qual rebia molts exemplars d'obres; part del donatiu que ha entregat a la biblioteca prové d'aquest programa de ràdio, però molts altres són de la seva biblioteca particular. En aquest fons trobem, principalment, novel·les i assaig en català i castellà, editades recentment, de molta actualitat i en molt bon estat de conservació. En aquests moments encara estem fent l'entrada d'aquestes obres a la biblioteca, procés que preveiem finalitzar durant el proper trimestre de 2007.

Exemples de la saturació dels magatzems de les biblioteques: llibres provinents de donacions que no poden tenir un ús a la biblioteca.

• **ELS DONATIS A LES BIBLIOTEQUES:**
DE LA IL·LUSIÓ A LA DECEPCIÓ EN 0,10 SEGONS

I ara, un petit moment de reflexió: les donacions de qualsevol tipus a qualsevol entitat estan sempre carregades de bona voluntat. Parafrasejant la meua àvia i les dites populars, “de bones intencions, l’infern n’és ple”. No us espanteu, no ve ara un discurs moralista, no és aquest el meu objectiu.

Tot allò que tenim, que hem anat recopilant amb el pas dels anys, està ple d’una càrrega emotiva que tan sols nosaltres coneixem. La pedra més insignificant recollida en un viatge al sud de França amb la persona que més ens estimem pot tenir un valor inimaginable. I amb els llibres ocorre exactament el mateix: els de quan l’avi anava a escola, la novel·la que aquell amic ens va regalar quan teníem catorze anys i encara ho teníem tot per fer i per aprendre. Però el temps, a més de curar-nos les ferides, posar-nos arrugues d’expressió i d’altres més profundes i fer-nos més savis (o més enzes, depèn del cas), quan s’ajunta amb l’espai limitat de la nostra casa, que no podem ampliar llevat que convertim la cuina en una biblioteca auxiliar, amb els problemes domèstics que això comportaria (per no parlar de l’actual preu per metre quadrat, que fa que no ens puguem mudar a una masia restaurada amb piscina) i amb el desús dels llibres que tant apreciàvem, fa que ens plantejem fer arqueologia del nostre passat i una neteja a fons de les prestatgeries de casa. És clar que mai no ens desprendrem d’alguns llibres, d’una col·lecció potser en guardarem algun de manera testimonial, però d’altres ni recordarem com van arribar a les nostres mans. Un incís: tot i que parlem en tot moment de llibres (perquè és el cas més habitual), llegiu també en el seu lloc revistes, vídeos, DVDs, CDs (no, pedres no).

En aquell instant, tot plegat ens fa pena: sentim llàstima pel valor de la paraula escrita, pel llibre com a objecte gairebé sagrat (per a alguns, hi ha llibres sagrats, és clar), i comencem a rumiar què fer-ne, on portar-los, a qui donar-los. Després que els nostres amics han passat per casa quatre vegades en dos dies a fer el cafè i espoliar el nostre patrimoni literari que cada vegada és menys nostre i, paradoxalment, això ens fa molt feliços, encara queden piles de llibres que no sabem a qui donar.

I llavors recordem la biblioteca del poble: és el lloc perfecte, un espai ple de llibres on els nostres els faran companyia i serviran a tothom, passaran a ser part del patrimoni col·lectiu, no moriran a mans de la trituradora de paper (això, és clar, si tenim consciència de reciclatge, que així espero que sigui).

Ja està. Ens dirigim a la biblioteca, carregats amb les quatre caixes restants (caixes, quan no són bosses d’escombraries de mida industrial: aquí jo ja començaria a dubtar si realment aquella persona s’estima tant els llibres com per deixar-los rebregats dins aquella bossa), ens plantem a la biblioteca i diem, amb el nostre millor somriure, perquè és un somriure de debò i sincer, que venim a fer un donatiu a la biblioteca. La persona que ens atén agraeix el gest, demana si volem que el nostre nom aparegui resse-

nyat com a donant en alguna publicació (dret que exercirem, evidentment, però no és cap obligació) i adverteix (mireu el que fa l’experiència): “Farem tria dels llibres, no ens ho quedarem tot, hi esteu d’acord?”. Tots diem sempre que sí, entre altres coses, perquè estem tan satisfets de la nostra acció cívica i (deixeu-me ser una mica més sincer) tan contents de tenir tres metres més de lleixa a casa, que en aquell moment res no podria trencar aquest petit instant de felicitat. Si no fos perquè mai no veurem la cara del personal de la biblioteca quan obri la caixa; perquè la nostra momentània il·lusió quedaria estroncada si sabéssim que, amb molta pena (per les il·lusions perdudes i el vostre temps esmerçat sense fruits), el vuitanta per cent del donatiu anirà a parar al contenidor de reciclatge de paper i un altre vint per cent són obres en bon estat o d’interès però que ja posseeix la biblioteca i que per tant aniran a morir-se de riure al magatzem. Cruel? Un moment, tornem enrere en el temps, tornem al moment en què estàvem palplantats davant la lleixa de llibres i, per una estranya curvatura del temps canviem el curs de les coses.

Aquesta és la part més difícil per a cadascú de nosaltres; es tracta de pensar el següent: aquest llibre que tinc a les mans, una novel·la d’un autor que ni tan sols recordo qui és, en una edició dels anys seixanta, que a mi ja no m’interessa, interessarà a algú? Potser sí, però, n’estàs realment segur? Si no és així, descarta’l. Si l’autor fos de Sant Feliu, canviaria quelcom? Doncs sí, la memòria històrica local: la biblioteca de la ciutat on va néixer o viure un autor seria el lloc del món amb més probabilitats que algú de la mateixa ciutat o algú que investigués aquesta persona tingués interès a consultar-lo; a cap altra biblioteca pública se li acudiria conservar un llibre d’algú que no té cap mena de significació local. En aquest cas, ofereix-lo a la biblioteca (potser ja en té mitja dotzena i no en cal un altre, però tampoc pots saber-ho tot, només faltaria!). I si resulta que tens *Fahrenheit 451*, de Ray Bradbury (per posar un clàssic, punyent amb relació al que estic explicant) en una edició de 1973? Si mires el llibre per fora i per dins, l’obres i compares aquest exemplar amb el mateix títol (o qualsevol altre) editat recentment, veuràs que la manera d’editar, el color del paper, el tipus i cos de la lletra, la coberta i l’atractiu general del llibre (segons els canons actuals, que, tot i efímers, tenen una força visual contra la qual poca cosa fem) no tenen res a veure. Com a lector, pensa un moment: quin dels dos agafaries d’una lleixa per comprar, regalar o endur-te en préstec d’una biblioteca? Descarta l’edició de 1973 com a donatiu. Ara tens a les mans una guia del Marroc del 1990, que no faràs servir perquè t’has comprat una edició de 2006 molt il·lustrada. El dones? No, el descartes. I un llibre d’informàtica d’Access 1997? A veure, obre l’ordinador que ja consideres que és vellet perquè té tres anys; mira: tu tens l’Access 2003... Descarta’l. Aquest està tacat d’humitat (les floritures dels llibres s’encomanen! És com la grip per als humans), o té la coberta o les planes malmenades, esquinçades, o fins i tot et fa una mica de fàstic de tocar (no

pel contingut, no és una apologia del racisme, sinó per l'estat de conservació). Descarta'l. I un manual de química de 1995? Creus que la biblioteca no en tindrà algun d'editat més recentment? Si ets usuari habitual de la biblioteca i dels llibres de química, probablement la resposta és molt fàcil. Si dubtes, descarta'l, descarta'l, descarta'l. Pot ser dur, pot ser que creguis que és injust (qui ha dit que la vida sigui justa?), però t'asseguro que la posterior decepció que no veus n'és més. No és fàcil: a vegades els que treballem a biblioteques també dubtem (és interessant quedar-nos aquest llibre? O comprar-lo? Algú se'l mirarà ni que sigui una vegada?), però si llavors penses en la despesa en temps, recursos humans i materials (despesa que paguem tots amb els nostres impostos a l'administració) que suposarà entrar ni que sigui un sol llibre, arriscar-se ja no és tan senzill,

té un preu, encara que el llibre sigui un donatiu i no s'hagi comprat en una llibreria.

Potser aquesta és la part menys agradable d'escriure i de llegir, però que en cap cas pretén ferir ningú, perquè no sóc ningú per fer sentir malament tots aquells que, amb una bona voluntat infinita, us apropau a la biblioteca per tal de ser útils: només pel sol fet que dediqueu el vostre temps a pensar que podeu oferir quelcom vostre a la col·lectivitat, ja us estem agraïts. Només demanem una prèvia petita reflexió. Si algú s'ha ofès i no pensa tornar a donar res més a la biblioteca de la seva ciutat, mil disculpes, però aquesta no era la intenció i tampoc no és cap mena de solució. Reciclar i allargar la vida dels objectes és bo, però amb seny (reciclar per reciclar els plàstics al contenidor blau seria tonteria). Cada cosa té el seu lloc.

Una altra imatge de la saturació al magatzem de la biblioteca.

I si al final heu de portar llibres a reciclar al contenidor de paper, no estigueu tristos: segur que han tingut una vida prou plena, llarga i fructífera al vostre costat perquè us en pugueu acomiadar sense ni una llàgrima

• **UNA NOVA NORMATIVA DE DONACIONS,
O UNA NOVA CONSCIÈNCIA RESPECTE
ALS LLIBRES**

A partir del passat mes d'octubre, la biblioteca ha engegat un nou procés per a la rebuda de donacions per part de particulars. Aquest canvi és degut al gran volum de donacions que rebem i que, en un tant per cent força elevat, o bé són de documents que no resulten útils per a una biblioteca pública (pel seu estat de deteriorament, per la seva antiguitat, que fa que tinguin continguts desfasats o edicions molt poc atractives per la seva presentació) o bé són duplicats d'obres que ja posseeix la nostra biblioteca i de les quals no és necessari tenir-ne més d'un exemplar. El fet que, en molts casos, ens porteu directament els llibres suposa un esforç suplementari de temps de selecció per part del personal de la biblioteca fins al punt de no poder gestionar eficientment aquestes donacions.

És per això que s'ha redactat una normativa que facilitarà la nostra feina i també serà molt més fructífera per a vosaltres, els donants, ja que prèviament podreu saber si allò que esteu oferint tindrà alguna utilitat real o bé només servirà per al reciclatge de paper.

Bàsicament, aquest procediment referit a les donacions (redactat a partir de documents semblants, com el de les biblioteques públiques dependents de l'Ajuntament de Girona o les de Sabadell) especifica quins materials són d'interès i quins no:

S'ACCEPTEN

- Obres en bon estat de conservació, en català o castellà, de nivell divulgatiu, com a regla general.
- Assaigs de ciències que no superin els 3 anys d'antiguitat.
- Assaigs d'humanitats que no superin els 5 anys d'antiguitat.
- Obres de referència, com ara diccionaris i enciclopèdies, que no superin els 3 anys d'antiguitat.
- Obres sobre Sant Feliu de Guíxols i el Baix Empordà: el seu entorn social, cultural i històric, sigui quina sigui la seva antiguitat. En qualsevol format (llibres, revistes, material audiovisual).
- Obres de ficció (novel·la, poesia, teatre, llibres infantils, còmics infantils i d'adults) en qualsevol llengua, que no superin els 10 anys d'antiguitat.
- Material audiovisual en bon estat (vídeos, CDs o DVDs), original i que s'avingui amb els criteris de desenvolupament de col·lecció audiovisual de la biblioteca.

NO S'ACCEPTEN

- Obres en mal estat físic (trencades, malmenades les solapes, brutes, tacades d'humitat, mancades de pàgines o amb pàgines desenganxades, subratllades amb bolígraf o retolador...).
- Obres usades, com ara llibres d'exercicis, retallables, o quaderns per a acolorir.
- Obres d'assaig amb més de 5 anys d'antiguitat (respecte a l'any en curs i a l'any d'edició a Espanya), a excepció dels llibres relacionats amb Sant

Feliu de Guíxols i/o el Baix Empordà i autors locals (d'aquests, d'entrada són d'interès sigui quina sigui la seva data).

d. Obres que ja hagin perdut la seva vigència informativa.

e. Les obres que, tot i ser posteriors a 2001, són dels següents temes:

- Informàtica
- Geografia, atles o guies de viatge
- Legislació

(En aquests casos, només s'acceptaran els que tinguin com a màxim 2 anys d'antiguitat, respecte a la data de publicació al territori espanyol).

f. Obres que expressin continguts o opinions sancionats per la llei.

g. Diaris, revistes i altres publicacions en sèrie.

h. Obres en diversos volums que no estiguin completes.

**NOMÉS S'ACCEPTEN LLIBRES EN IDIOMES ESTRAN-
GERS EN ELS SEGÜENTS CASOS:**

- Novel·les en anglès, francès, alemany, italià.
- Llibres d'art MOLT il·lustrats o catàlegs d'exposicions en qualsevol idioma.

D'altra banda, també es demana a partir d'ara que els possibles donants entreguen un llistat (amb les dades bàsiques de títol, autor i any d'edició de les obres que voleu oferir a la biblioteca) per tal de poder triar molt més ràpidament els llibres que són d'interès.

Tant la normativa com els fulls per a la redacció dels llistats els podeu demanar al personal de la biblioteca de Sant Feliu. Amb tot plegat, creiem que es racionalitzaran les donacions, es descongestionarà l'espai del magatzem i això facilitarà la integració de nous documents al fons de la biblioteca. Pel bé de tots.

I si al final heu de portar llibres a reciclar al contenidor de paper, no estigueu tristos: segur que han tingut una vida prou plena, llarga i fructífera al vostre costat perquè us en pugueu acomiadar sense ni una llàgrima. Va, sí, però només una.

DAVID HERNÁNDEZ GASCH

Bibliotecari

BIBLIOGRAFIA:

GAUDET, Françoise; LIEBER, Claudine. "Instrucciones para el expurgo", dins *El expurgo en la biblioteca*. Madrid: Anabad, 2000, p. 86-87.

AJUNTAMENT DE SABADELL. *Biblioteques Municipals de Sabadell. Criteris generals d'acceptació de donatius* [en línia]. <http://www.sabadell.net/cat/bims/paginascat/donatius_cat.asp> [consulta: 5.11.2006].

Zon@ Internet: el nou sistema d'accés a Internet de les biblioteques públiques de Girona

Des del passat 7 de juliol de 2006 la biblioteca de Sant Feliu, juntament amb d'altres biblioteques de les comarques gironines, compta amb un servei regenerat d'accés dels usuaris a Internet: Zon@ Internet. Aquest servei està implantat mitjançant el programa Puntxarxa, desenvolupat per l'empresa del mateix nom i adquirit per la Diputació de Girona per tal d'implementar-lo a totes les biblioteques públiques de la província. En una primera fase, es va instal·lar a les biblioteques de Caldes de Malavella, Cassà de la Selva, Castell-Platja d'Aro, Castelló d'Empúries, Llagostera i Vidreres. En la segona fase, que inclou la biblioteca de Sant Feliu de Guíxols, hi ha també les biblioteques de Calonge, Palafrugell, Palamós, Santa Cristina d'Aro i Tossa de Mar. La tercera fase just acaba d'implementar-se a Anglès, Arbúcies, Bescanó, la Cellera, Hostalric, Lloret de Mar, Maçanet de la Selva, Riudellots de la Selva, Sils, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Santa Coloma de Farners i Vilobí d'Onyar. Si a això hi sumem les biblioteques de barri de Girona, la Zon@ Internet ja està disponible en una trentena de biblioteques. La notícia ha aparegut també a la premsa (*Diari de Girona*, dissabte 23/09/2006). Els principals canvis que els usuaris veuran són els següents:

- Es guanya en autonomia de les persones respecte a l'accés: d'una banda, cada persona té ara un nom d'usuari i contrasenya personals que cal donar d'alta només la primera vegada que se sol·licita el servei d'Internet. És un sistema pensat per a l'autogestió dels usuaris, que decideixen quan volen usar les 15 sessions que tenen al mes per a connectar-se sense necessitat de demanar-ho al personal de les biblioteques, i que permet que cadascú s'organitzi

les seves pròpies reserves (amb una setmana d'antelació, el programa permet que cada usuari es faci una reserva). També es guanya en autonomia de les impressions, ja que a partir d'un pagament previ al personal de les biblioteques, cadascuna es gestiona i és responsable d'allò que imprimeix, sense ocasionar els típics problemes d'impressions que quedaven a les safates i que després cap usuari no recollia i, evidentment, pagava.

- La seguretat i fiabilitat de la connexió millora, ja que s'evita la intrusió de programes, virus, i la resta dins els ordinadors, que abans dificultaven, entorpien o directament acabaven malmetent la bona connexió a Internet.

- S'introdueix el sistema operatiu Linux, programari lliure enfront del monopoli de Microsoft, pel qual ha apostat la Generalitat de Catalunya: el problema, però, és que és un entorn molt desconegut per als usuaris i caldrà que l'administració promogui la formació per tal d'obtenir uns resultats d'ús i coneixements satisfactoris.

- Amb el nou sistema, però, es perd en adequació a les necessitats específiques de cada usuari, ja que els minuts de les sessions els marca el programa i el personal de les biblioteques no pot intervenir-hi: les sessions són com a màxim d'una hora, però tot depèn del moment en què es realitzi la connexió (els ordinadors es tanquen cada hora en punt indefectiblement, i els usuaris tindran tants minuts per sessió com minuts quedin des del minut en què han connectat fins a la següent hora en punt). Així mateix, el sistema està pensat perquè no es puguin ampliar les 15 sessions mensuals, ni fer dues sessions seguides.

- La unificació del sistema d'accés facilita la comprensió dels usuaris: donat que el programa i la normativa és comuna a totes les biblioteques, ara ja no caldrà recordar la normativa específica per a cadascuna d'elles. Però d'altra banda, aquesta unificació sota un mateix sistema l'ha convertit en més rígid i poc flexible.

Tot plegat, doncs, té els seus pros i els seus contres, (igual, és clar, que els sistemes anteriors que hi havia hagut a la biblioteca de Sant Feliu): tot i els problemes tècnics que hi ha hagut en certs moments, les

Ordinadors de la primera planta de la biblioteca, amb el programa Puntxarxa en funcionament.

queixes dels usuaris respecte al canvi han estat puntuals (també, però, eren mínimes respecte al sistema anterior). Com en qualsevol sistema nou que s'està implementant, el volum de feina que es genera no és ni de bon tros inferior al sistema anterior ja conegut, perquè cal informar cada usuari, fer les altes corresponents al sistema, solucionar els dubtes... Caldrà, doncs, esperar a la introducció de millores, solució de problemes tècnics i temps per a poder fer una nova avaluació del sistema.

Per a més informació, podeu anar a qualsevol de les biblioteques anteriorment esmentades que us explicaran el funcionament més detalladament i on us podran donar d'alta perquè pugueu utilitzar aquest sistema d'accés a Internet.

David Hernández
Bibliotecari

Sobre el cànon dels drets d'autors a les biblioteques

En el número 51 de L'ARJAU va aparèixer un article titulat "Biblioteques i préstecs – el conflicte amb el cànon pels drets d'autor", en què es parlava de la gratuïtat dels préstecs d'obres a les biblioteques públiques. Per aquest motiu volem fer-vos arribar la següent notícia respecte al tema. Fins fa poques setmanes el Tribunal de Justícia de la Unió Europea estava avaluant la situació de l'Estat espanyol respecte a l'incompliment de la Directiva Comunitària 92/100/CEE, que tracta sobre l'obligatorietat que els autors rebin un cànon pel préstec de les seves obres a les biblioteques, com a part dels drets d'autor que els correspon. Doncs bé, el passat 26 d'octubre va aparèixer la sentència de l'esmentat tribunal en què condemna l'Estat espanyol per l'incompliment de la normativa, de manera que a partir d'ara es veurà obligat a realitzar aquest pagament.

Al tancament d'aquesta edició de L'ARJAU, però, no tenim més dades sobre com s'establirà aquest sistema de remuneració als autors pels préstecs públics, quines determinacions prendrà l'Estat per fer complir aquest directiva: si optaran per realitzar el pagament a partir dels pressupostos de cultura (és a dir, dels recursos destinats a biblioteques) de les diferents administracions per fer front a aquest gravamen, o s'instaurarà com en altres estats europeus una quota anual per als usuaris de biblioteques per tal de gaudir del servei de préstec, o bé si es buscaran altres solucions més creatives per tal de complir la legalitat vigent de la UE. Una incògnita de la qual procurarem informar-vos en propers números de la nostra publicació.

Nou semestre de l'Hora del conte

El passat 6 d'octubre es van reiniciar les noves sessions d'aquesta activitat que es duu a terme a la biblioteca (després de l'habitual descans durant els mesos d'estiu). El calendari de

Sessió de contes del mes d'octubre a la sala infantil de la biblioteca. Foto: Ramon Rico Molina.

sessions ha estat l'habitual, els divendres cada dues setmanes a dos quarts de set del vespre, i fins al 15 de desembre, la darrera Hora del conte d'aquest 2006. Una diferència respecte a altres anys és que, un cop finalitzades les sessions de contes, hi ha un taller de Nadal programat per al divendres 22 de desembre, per al qual es requereix una inscripció prèvia.

Recaptació per a l'ONG Biblioteques sense Fronteres

El passat 1 de juliol la biblioteca iniciava la venda de llibres obsolets, en mal estat o bé duplicats que ocupaven inútilment espai en el seu

magatzem per tal de poder oferir un ajut econòmic a l'ONG Biblioteques sense Fronteres. Després de quatre mesos, la quantitat recaptada ha estat de més de 1.000 euros, que ja s'han fet arribar a aquesta associació. Volem agrair a tots aquells que heu col·laborat amb els vostres donatius a canvi de llibres el vostre interès per la lectura i per Bibliotecaris sense Fronteres.

Tot i així, la venda de les darreres setmanes ha estat estancada, de manera que estem replantejant una altra manera de poder donar un ús a aquests llibres del magatzem.

Exposicions per al 2007

Del proper 26 de gener al 7 de febrer de 2007 la biblioteca acollirà, un any més, les exposicions de la Setmana del llibre infantil i juvenil, organitzada pel Consell Català del Llibre per a Infants i Joves –CCLIJ– amb la participació dels ajuntaments i altres administracions.

L'exposició principal, titulada "Corremón", tracta sobre els llibres de viatges per a infants i joves, ja siguin viatges reals o imaginaris (des de Marco Polo a l'Alicia de la terra de meravelles), sobre la descoberta de nous llocs i noves cultures, sobre els viatges forçosos que a vegades la gent ha de realitzar per necessitat, com és el cas de la immigració, etc.

A més d'aquesta exposició monogràfica, també hi va haver l'altra mostra habitual: la selecció del curs 2005-2006, que són els millors títols infantils i juvenils en català editats durant aquest període, a criteri dels especialistes del CCLIJ.

A més d'organitzar-se a Sant Feliu de Guíxols, donat que són itinerants, també les acullen altres biblioteques del Baix Empordà:

- Begur: del 22 de novembre al 7 de desembre.
- Mont-ras: del 12 al 24 de gener.

Taules a l'entrada de la biblioteca amb els llibres obsolets, en mal estat o bé duplicats destinats a la venda. Foto: David Hernández Gasch.

- Castell-Platja d'Aro: del 25 de maig al 13 de juny (exposició "Selecció 2005-06").
- Palamós: del 29 de juny al 12 de juliol.
- Torroella de Montgrí: del 24 de setembre al 10 d'octubre.
- Santa Cristina d'Aro: del 15 al 29 d'octubre.

Inauguracions de noves biblioteques: Salt i Calonge

Tal com van difondre diferents mitjans de comunicació (l'11/10/2006 a *El Punt*, p. 50, i al *Diari de Girona*, p. 6), el passat dimarts 10 d'octubre es va inaugurar la nova biblioteca pública de Salt a l'antiga fàbrica tèxtil Coma-Cros, que a partir d'ara ja rep el nom de Factoria Cultural Coma-Cros i que, a més de la biblioteca, contindrà altres equipaments socioculturals, com ara el Museu de l'Aigua, l'Ateneu d'Entitats, un centre de suport de la Universitat Oberta de Catalunya, bucs d'assaig, sales polivalents, etc.

Moltes persones van visitar la nova biblioteca pública de Salt el dia de la seva inauguració, el dimarts 10 d'octubre de 2006.

Aquest nou equipament, amb gairebé 1.200 m² en una planta baixa única, té un fons inicial de més de 46.000 documents (entre llibres, DVDs i vídeos, CDs, CD-ROMs) i 170 subscripcions a diaris i revistes, i un horari de més de 36 hores d'obertura al públic a la setmana, de dilluns a dissabte. L'altra biblioteca pública de Salt, la Biblioteca d'en Massagran, destinada només a públic infantil, continuarà en funcionament.

La propera inauguració de la biblioteca pública de Calonge (ciutat que fins ara només comptava amb la biblioteca de Sant Antoni de Calonge) és un nou pas per a l'adequació dels equipaments bibliotecaris a les necessitats de la província de Girona.

Novetat: Visions. Sant Feliu de Guixols

Com indica el seu títol, *Visions*, es tracta d'un llibre especial. No és ben bé un llibre d'història de Sant Feliu, però permet tenir-ne una visió ràpida a través de les visions d'altres autors, de documents i d'escriptors que han parlat de Sant Feliu. És com una partitura musical. La seva música i la melodia són les fotografies de Verònica García. I el seu text són els documents i els escrits literaris, que segueixen una cronologia, a partir d'un resum històric que marca breument els factors essencials que han marcat el tarannà d'aquest poble: la fundació d'un monestir benedictí al s. X, que tingué no solament molta importància cultural i religiosa, sinó també econòmica. L'aprofitament del suro per a fer-ne taps, i exportar-los a l'estranger. I, finalment, el turisme. Doncs bé, aquesta evolució es pot seguir perfectament a través dels textos que els historiadors Miquel Borrell i Àngel Jiménez han triat. Evidentment, s'ha hagut

que només es pot fer una antologia de textos, la tria es justifica per una doble confiança: que la mostra que es vol que sigui representativa de cadascuna de les obres, serveixi per a suscitar la necessitat del coneixement complet en cada cas; l'altra confiança rau en el fet que la qualitat de cadascun dels textos del llibre aconsegueixi en la lectura l'acompliment d'allò que és: un oferiment de conversa i de diàleg sobre la ciutat de Sant

Feliu, en un espai on les idees i els sentiments es realitzen en el passat històric i en el present.

Les magnífiques fotografies de Verònica García incideixen en el present de la ciutat, però amb detalls que n'evocuen el passat. Els textos subratllen el passat, però incideixen en el present.

És un llibre de divulgació històrica, que tant pot servir per a tenir un bon record de la ciutat, per a fer un regal, com per a aprofitar-lo com a eina a les escoles.

DARRERES DONACIONS A LA BIBLIOTECA

25.05.2006
Magdalena Rodríguez Roselló
Novel·la i assaig.

02.06.2006 i 25.08.2006
Quim Requesò Serra
Llibres diversos.

22.06.2006
Carlos Paz Rubino
Llibres sobre Type Cos-mic.

27.06.2006
Manuel Cano
DVDs diversos.

03.07.2006
Pau Perez
Llibres diversos.

06.07.2006
Àngela Sabater Sais
DVDs.

11.08.2006
Roser Soriano
Llibres diversos.

24.08.06
Gabriel Segura Coll
Llibres diversos i vídeos.

23.08.06
Àngels Claret
Llibres diversos.

29.09.06
Rosa M. Hereu
Obra de teatre Jo m'estimo tal com sóc.

04.10.2006
Agustí Rodas Català
Llibres diversos.

26.10.2006
Maria Costa Gisbert
Exemplars de la revista *Àncora*

de fer una elecció, una tria total i personal. I s'ha de dir que ha estat una tria molt subjectiva, perquè n'hi ha moltíssims. Però que aquesta antologia no s'ha fet en funció dels autors dels documents ni del nom dels escriptors, sinó en funció dels continguts; és a dir, atenent al fet que si els escrits parlen i descriuen la ciutat de Sant Feliu: el seu entorn, els carrers, l'activitat i el caràcter de la seva gent. Els autors assumeixen la responsabilitat de fer no solament la tria d'uns textos literaris, sinó també dels seus fragments. Triar només uns fragments de cadascuna de les obres elegides constitueix una mutilació dolorosa i, en certa manera, una traïció a la coherència contextual i evolutiva. Però una vegada acceptada la necessitat

NOVETATS EDITORIALS

DE LA BIBLIOTECA

(Després de citar l'autor i el títol, entre parèntesis trobareu el codi de localització del llibre a la biblioteca)

NARRATIVA

Isabel ALLENDE. *Inés del alma mía* (N All)

Fernando ARAMBURU. *Los peces de la amargura* (N Ara)

Jordi ARBONÈS I FREIXAS. *Cavaller de fortuna* (Nh Arb)

Alfonso ARMADA. *El rumor de la frontera: viaje por el borde entre Estados Unidos y México* (Nv AM)

Matilde ASEÑAL. *Todo bajo el cielo* (Nn Ase)

Tahar BEN JELLOUN. *Partir* (N Ben)

Antonio CABANAS. *La conjura del faraón* (Nh Cab)

Frederick FORSYTH. *El afgano* (Nn For)

Carlos FUENTES. *Todas las familias felices* (N Fue)

Brad GEAGLEY. *Profanadores de tumbas* (Nh Gea)

Alicia GIMÉNEZ BARTLETT. *Días de amor y engaños* (Nr Gim)

GOSCINNY; SEMPÉ. *El pequeño Nicolás: ¡Diga!* (I3 9)

John KATZENBACH. *Al calor del verano* (Nn Kat)

Marian KEYES. *¿Hay alguien ahí fuera?* (N Key)

Stephen KING. *Cell* (Nf Kin)

Eduard MÀRQUEZ. *La decisió de Brandes* (N Mar). Premi Octavi Pallisa

Francesc MIRALLES. *Jet lag: aventures i ensurt a 9.000 metres d'altura* (Nhu Mir)

Vicente MOLINA FOIX. *El abrecartas* (N Mol)

Bru ROVIRA. *Áfricas: cosas que pasan no tan lejos* (Nv AF)

Justin SOMPER. *Vampiratas demonios del océano* (JN Som)

Jerónimo STILTON. *Atontorrat qui arribi l'últim!* (I2 118)

Ferran TORRENT. *Judici final* (N Tor)

ASSAIG

Jack CANFIELD. *Sopa de pollo para el alma* (Autoajuda Can)

Deepak CHOPRA. *La paz es el camino cómo poner fin a la guerra y a la violencia* (327.2 Cho)

Cuentos maravillosos de la antigua China (398.1 Cue)

Daniel ESTULIN. *Los secretos del Club Bilderberg* (327 Est)

Oriol MALLÓ. *Confessions d'un kumba ressentit: com i per què ha triomfat el bon rotllo a Catalunya* (946.7 CON Mal)

Joaquín SABINA; Javier MENÉNDEZ FLORES. *Yo también sé jugarme la boca: Sabina en carne viva* (78 SAB)

Eckhart TOLLE. *Un nuevo mundo, ahora: encuentra el propósito de tu vida* (Autoajuda Tol)

Antonio J. PLANELL. *Pétain: mariscal de Francia* (B Pet)

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. i FAX: **972 82 08 10**
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

CRA. DE GIRONA, 45-47 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 32 25 93** FAX. **972 32 73 39**
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h,
DIMARTS I DIJOURS, DE 17 A 19 h
(Dissabtes a convenir)

BIBLIOTECA PÚBLICA OCTAVI VIADER I MARGARIT

C/ SURÍS, 28-34 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 32 40 57** FAX. **972 32 73 39**
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: DIMARTS, DIJOURS, DIVENDRES I DISSABTES, DE 10 A 13.30 h,
DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 21.00 h

MUSEU D'HISTÒRIA

PL. MONESTIR, s/n 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 82 15 75** FAX. **972 82 15 74**
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS (juliol, agost i setembre):
MATINS, DE DIJOURS A DIUMENGE I FESTIUS, DE 10 A 13 h
TARDES DE DILLUNS A DISSABTE, DE 16 A 20 h

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

DESEMBRE 2006

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols